POMURSKI VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 29. AVG. 1957
Leto IX — Štev. 34 Cena din 10.—

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

VELIKO PRIZNANJE

(Lendavski taborniki v „Slovenski partizanski družini")

Zveza taborников Slovenije je že pred II. zletom razpisala tekmovanje za naslov »Partizanske družine na II. zletu ZTOJ«. Za ta najvišji naslov so se lendavski taborniki skrbno pripravljali že doma in so prišli na zlet zelo dobro pripravljeni. Solidni rezultati v tekmovanju, urejenost tabora, kulturno-prosvetno delovanje in splošna aktivnost — vse to jim je prineslo najvišje priznanje. Zadnji dan so bili proglašeni za »Partizansko družino na II. zletu ZTOJ« in so dobili partizanski trak.

To priznanje bo mlade lendavske tabornike v prihodnosti spodbujalo k večji aktivnosti v organizaciji.

Mimo cilja

Naš dopisnik nam je sporočil, da so na razširjeni seji upravnega vodstva neke zadruge na Murskem polju razpravljali o resoluciji Zvezne ljudske skupščine o perspektivnem razvoju kmetijstva v naši državi. Ko je predsednik zadruge F. S. razlagal resolucijo, je dobesedno dejal:

»Saj te nihče ne sili, da bi moral pšenico prodati, glavno je, da dosežeš visok hektarski donos.«

*

Kdor hoče prav razumeti duhá resolucije in vse ukrepe, ki so njej sledili ali pa še bodo, ta mora tudi globoko dojeti bistvo vseh naših prizadevanj — namreč, da ta prizadevanja niso namenjena samemu sebi, da ne tekmujemo samo zaradi tekmovanja in da ne izdajamo za kmetijstvo težkih milijard samo zaradi »lepšega«, marveč da morajo vsa ta prizadevanja dobiti tudi ustrezen ekvivalent (protiutež) v večjih pridelkih in prireji živine. Toda ta ekvivalent mora imeti mnogo širše obeležje, kot si morda zamišljajo posamezniki: večje količine žita, živine in drugih kmetijskih pridelkov na našem trgu, da se bomo lahko postopoma popolnoma osvobodili težkih deviz terjajočega uvoza teh dobrin iz inozemstva. To je nedvomno eden glavnih smotrov naših prizadevanj, ki bodo po svoje prispevala tudi h krepitvi naše državne neodvisnosti, čeprav nismo proti temu, da si tudi posameznik izboljša svoje življenje z umnejšim in smotrnejšim kmetovanjem.

V luči teh dejstev je razlaga F. S. nevzdržna, čeprav je bila morda pogojena s kritiko nesorazmerja cen žit in stranskih mlevskih izdelkov (otrobov), in očividno »strelja« mimo glavnega cilja. Nevzdržna toliko bolj, ker jo je posredoval predsednik zadruge, ki bi moral pač drugače tolmačiti naše ukrepe na področju kmetijstva.

Dva glavna smotra

Dobra zdravstvena služba in njeno približevanje podeželju

ZDRAVSTVENA SLUŽBA IMA SPRIČO SVOJE VLOGE IN POSLANSTVA VAŽNO MESTO TUDI V POMURJU — TEMBOLJ, KER SO ZDRAVSTVENE RAZMERE PRI NAŠEM PREBIVALSTVU NEKOLIKO SLABŠE KOT V DRUGIH SLOVENSKIH POKRAJINAH. ZATO SMO ZAPROSILI NAČELNIKA TAJNIŠTVA ZA ZDRAVSTVO PRI OLO M. SOBOTA TOV. SIDO PODLESKOVO, NAJ NAM ODGOVORI NA NEKATERA VPRAŠANJA O NAŠI ZDRAVSTVENI SLUŽBI IN NJENIH AKTUALNIH PROBLEMIH.

Ali sedanje omrežje zdravstvenih ustanov zadostuje za potrebe našega prebivalstva in ali se v prihodnosti obetajo kaka izboljšanja tudi na tem področju?

V okraju imamo štiri zdravstvene domove in devet zdravstvenih postaj. Na en zdravstveni zavod odpade približno deset tisoč prebivalcev. To je za naš okraj še nekoliko preveč zaradi raztresenosti vasi in naselij. Precej daleč imajo k zdravniku še prebivalci petrovske in martjanske občine, zato je v teh občinah potreben po en novi zdravstv. zavod. Zdravstveno postajo si želijo tudi v Črensovcih, vendar pa moramo pri razvijanju omrežja zdravstvenih ustanov upoštevati poleg načela, da je treba približati zdravstveno službo naši vasi, tudi načelo, da je treba ustanavljati dobro zdravstveno službo. Torej ne le čim več zdravstvenih domov in postaj, temveč tudi čim več dobro opremljenih zdravstvenih zavodov, ki bodo dobro obravnavali bolnike. Sedaj imajo vsi terenski zdravniki motorna vozila in se je tako zelo izboljšala zdravstvena služba v okraju.

Kaj menite o zdravstvenem zavarovanju kmečkega prebivalstva, o katerem precej razpravljajo tudi na našem podeželju? Ali bo zmogljivost dosedanjih zdravstvenih ustanov tolikšna, da bodo zmogle večji priliv zavarovancev s podeželja?

Zmogljivost javne zdravstvene službe ni povsem izkoriščena, saj odpadejo v vaških zdravstvenih postajah na zdravnika povprečno po trije pregledi na uro. Kmetje sedaj razmeroma malo iščejo zdravnika. Razumljivo je, da bi po uveljavljenju kmečkega zavarovanja močno naraslo število pregledov. Pogoj za uveljavljenje kmečkega zavarovanja pa je ureditev omrežja zdravstvenih zavodov in namestitev določenega števila novih zdravnikov.

Predsednik OLO Franc Rogl govori na radgonskem občinskem prazniku.

Urejevanje zdravstvenih zavodov smo v preteklosti dokaj zanemarili in bo treba to nadoknaditi. Zdravstvena postaja v Beltincih — služi petnajst tisoč prebivalcem — ima samo dve sobici, ki pa služita še za privatno zdravniško ordinacijo. Razmeroma še dobro urejene zavode imamo samo v Murski Soboti, Ljutomeru, Radgoni, Lendavi in pri Vidmu, v ostalih krajih pa bomo morali že v bližnji prihodnosti misliti na preureditev ali gradnjo primernih prostorov. Zdravstvena postaja v Križevcih je v takih prostorih, da jo bo morala občina takoj preseliti.

Občinski ljudski odbori se zelo zanimajo za urejevanje zdravstvenih domov, vendar pa doslej niso imeli v proračunih nobenih sredstev za te namene. Kljub temu so precej napravili za izboljšanje zdravstvene službe

Kako pa je z zdravstvenim kadrom v Pomurju?

V ambulanti in bolniški službi je skupno 32 zdravnikov, razen tega imamo še 5 stažistov in 2 specializanta. Število zdravnikov v ambulantni službi je nezadostno, saj odpade na enega zdravnika 6000 prebivalcev, medtem ko je republiško povprečje 3600 prebivalcev. Še najboljše je zasedena bolnišnica. Štipendiramo 11 medicincev in bomo lahko postopoma povečali število zdravnikov. Najslabši smo pa pri srednjem medicinskem kadru, vendar jih že štipendiramo toliko, da bomo lahko v treh letih zadostili sedanjim potrebam.

Najslabše pa je glede zobozdravstvenega kadra. Ukinjene so dentistične šole, študij na stomatologiji pa je dolgotrajen. Štipendiramo šest zobozdravnikov. Mladi ljudje so ne zanimajo dovolj za to stroko, saj za letošnji razpis ni bilo kandidatov.

Večina višjih in srednjih zdravstvenih delavcev požrtvovalno in odgovorno opravlja svoje poklicne dolžnosti. Izjemni so primeri slabega odnosa do bolnikov ali neodgovornosti pri strokovnem delu. Strokovni nadzorniki hvalijo delovanje bolnišničnih oddelkov, ki sledijo pridobitvam sodobne medicinske znanosti. Delo v ambulantah pa bo treba izboljšati. Opravljati bi morali več laboratorijskih preiskusov in manjših posegov, da ne bi pošiljali ljudi za take stvari v bolnišnice. Nižji kader prihaja hitro, vendar mu je še potrebna praksa.

Cene zdravstvenih storitev so v posameznih okoliših kaj različne. Ljudje to tudi komentirajo. Ponekod zvračajo krivdo na sedanje predpise o samostojnem finansiranju zdravstvenih ustanov. Kaj menite o tem?

Samostojno finansiranje je prineslo v štirih letih dobre rezultate v zdravstveni službi, saj je pravzaprav osnova, ki je omogočila, da je prišlo do veljave družbeno upravljanje v zdravstvenih zavodih. Cene zdravstvenih storitev so res različne. Storitve so drage predvsem tam, kjer prihajajo v ambulanto samo zavarovanci, kmetje pa v zdravnikovo zasebno ordinacijo.

Samostojno finansiranje je pri zdravstvenih delavcih zbudilo veliko zanimanje za delovanje njihovega zavoda in seveda tudi prizadevanje, da bi bolj smotrno uporabljali družbena sredstva kot prej, ko so bili plačani iz proračuna. Kot vsak sistem, ima tudi ta razpoke, iz katerih silijo pomanjkljivosti, vendar bi lahko te pomanjkljivosti uspešno odpravljali organi, ki zastopajo zavarovance in družbo. Moram pa reči, da je družbene kritike na račun pomanjkljivosti naše zdravstvene službe še vedno premalo v upravnih odborih zdravstvenih zavodov in v družbenih organih socialnega zavarovanja.

Presežek, ki ga zabeležijo zdravstveni zavodi z večjim številom storitev, ne vpliva na osebne prejemke zdravstvenih delavcev, saj lahko dobijo letno za nagrado samo eno mesečno plačo. Ostali del presežka usmerjajo v investicijski sklad in so to pravzaprav edina sredstva, s katerimi izboljšujejo v naših ambulantah inštrumenta-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Seja OO SZDL v Murski Soboti

V torek, 27. avgusta, je bila dopolne v Murski Soboti seja okrajnega odbora SZDL. Prva točka dnevnega reda je bilo poročilo podpredsednika OLO Jožeta Slaviča o polletni realizaciji okrajnega družbenega plana. Nato so člani še razpravljali o pripravah za jesenske volitve.

O seji bomo podrobneje poročali v prihodnji številki.

Posvetovanje o kooperaciji

V soboto, 24. avgusta, je Občinski odbor SZDL v Beltincih priredil z upravniki kmetijskih zadrug in občinskimi odborniki posvetovanje o kooperaciji med kmetijskimi zadrugami in kmeti. Po uvodnem referatu predsednika ObLO Ivana Horvata so razpravljali o raznih problemih, ki se ob tem že pojavljajo, in o možnostih kooperacije v posameznih vaseh. Podrobneje bodo pa o tem razpravljali še upravni odbori kmetijskih zadrug.

šb

Poledavska mladina v Mačkovcih

Deževalo je, ko so se v Rogaševcih zbirali mladinci poledavske brigade »Antona Šadla«. Slabo vreme je tudi vplivalo na to, da se je zbralo samo 16 mladincev, vendar pa so se kljub temu odpeljali proti Mačkovcem, kjer so zamenjali mladince cankovskega okoliša. Po predaji zastave in kratkem pomenku je avto ponovno zdrdral po serpentini. Od daleč smo slišali samo še zadnji pozdrav: »horuk... bum!«

Ko smo drugi dan prišli na delovišče, se je vnela borba za vagončke. Mladi kmečki fantje so hoteli pokazati svojo moč. Začeli so. Prvi vagonček je srečno »prispel« na cilj, toda drugi, katerega je vodil Karči Bečov, se je zaletel v prvega in potem sta oba strmoglavila v štiri metre globok prepad. Čez par minut pa so vagončki spet drseli proti »bregu«.

V tekmovanju so prednjačili fantje iz Večeslavec. Prvi dan je bilo zvoženih vsega 54 vagončkov. To se je ponavljalo še v nedeljo in ponedeljek. Na dnevnem redu so bili obiski. Pri mladincih je bila tudi skupina Radia Ljubljana in je posnela na magnetofonski trak kratek razgovor med namestnikom komandanta in sodelavcem Radia Ljubljana Mankom Golarjem.

Prosti čas smo izkoristili za šaljive razgovore, za katere je prispeval največ »gradiva« ekonom Tonči. Z domačini pa so se pomerili v odbojki. Čeprav so bili trije dnevi kratki, so se fantje spoznali z vsemi mačkovskimi dekleti.

V ponedeljek smo se vrnili proti domu. To je bila letošnja zadnja izmena na cesti Mačkovci—Petrovci. Organizatorji pa so pozabili na svečan zaključek, vendar pa so mladi kljub temu veseli zapustili Mačkovce, prepričani, da se bodo drugo leto spet videli.

Za udarnike so bili proglašeni Jože Žbül in Jože Hül iz Večeslavec ter Polda Kar iz Kramarovec.

Kako se uveljavlja naša obrt

ZAVOD ZA NAPREDEK OBRTI

Obrt je ena izmed glavnih gospodarskih panog Pomurja. Osnovna sredstva obrti v našem okraju cenijo nekoliko čez 800 milijonov dinarjev. Zanimivo je, da je več kot polovica vseh osnovnih sredstev v privatnem sektorju obrtništva. Lani so koristile obrtne delavnice socialističnega sektorja okrog 196 milijonov dinarjev obratnih sredstev, medtem ko so prejeli zasebni obrtniki le 7 milijonov dinarjev kratkoročnih posojil. Kljub temu, da so stroji v večini obrtnih obratov skoraj popolnoma izrabljeni, se večina obrtnih delavnic krepko uveljavlja. Posamezna obrtna podjetja so si pridobila ime predvsem z nekaterimi novimi predmeti, ki so jih pričeli izdelovati kljub pomanjkljivim tehničnim pogojem.

Ena izmed zadnjih pridobitev obrti, kar zadeva organizacijska, komercialna in strokovna vprašanja, je ustanovitev poslovalnice Zavoda za napredek obrti v Murski Soboti. Nova izpostava tega zavoda bo skrbela za vsklajevanje obrtne proizvodnje, za preskrbo obrti s proizvajalnimi sredstvi in surovinami ter za prodajo izdelkov na domačem in inozemskem trgu. Prav tako pa bo poskrbel zavod skupno z okrajno obrtno zbornico za izdelavo perspektivnega načrta obrti v Pomurju.

Od svoje ustanovitve je pripravil zavod za napredek obrti tečaj za površinsko obdelavo lesa. Tega tečaja se je udeležilo 27 visokokvalificiranih delavcev. Tečaj je vodila inž. Simoničeva iz tovarne »Chromos« v Zagrebu. Tečajniki so se seznanili s sodobnim načinom politiranja itd. Zaradi velikega zanimanja med pomurskimi obrtniki nameravajo ta tečaj prirediti letos še enkrat.

Prav tako so organizirali tudi tečaj za predelavo umetnih mas. Tega tečaja so se udeležili kvalificirani delavci iz soboških podjetij »Rafimus« in »Strojnik«, iz radgonskega »Elrada« in dva privatna mojstra. Ta tečaj, ki je bil pred kratkim, je organiziral Zavod za napredek obrti skupno s tovarno »Jugovinil«. Prav tako pa je bil pred nedavnim en zasebni obrtni mojster na praksi v Litostroju. Zavod za napredek obrti v Murski Soboti se hoče tako že v kratkem času uveljaviti in postati odločujoč činitelj pri razvoju naše obrti.

Beltinski občinski zbor

Na 24. rednem zasedanju občinskega ljudskega odbora v Beltincih v petek, 23. avgusta, so razpravljali o novem občinskem zboru, ki bo štel 38 odbornikov, od teh zbor proizvajalcev 17 članov. Določili so tudi 15 volilnih enot in koliko odbornikov bo vsaka izvolila na jesenskih volitvah.

Šb

Tudi v Odrancih so zasvetili z žarnico

BELTINSKA OBČINA JE ELEKTRIFICIRANA

V nedeljo, 25. avgusta, je bila v Odrancih pred zadružnim domom pomembna vaška svečanost: končali so z elektrifikacijo vasi. Tokrat so odkrili tudi spominsko ploščo štirim vaščanom: Copotu, Ferenčaku, Raduhi in Hozijanu, ki so bili aprila 1944. leta odpeljani v koncentracijska taborišča, od koder se niso vrnili.

V trenutku, ko so v Odrancih zasvetili z električno žarnico, je bila končana elektrifikacija v beltinski občini. To je pomembna zmaga, ki so jo izbojevali občani z večletnimi napori. Lani in letos so zasvetili kar v šestih vaseh, zadnji dve nedelji pa v Žižkih in Odrancih. Za elektrifikacijo je samo občinski odbor dal iz svojih proračunskih sredstev nad tri milijone dinarjev posojila, poleg tega pa še najel pri Zadružni hranilnici v M. Soboti 3,5 milijona din posojila.

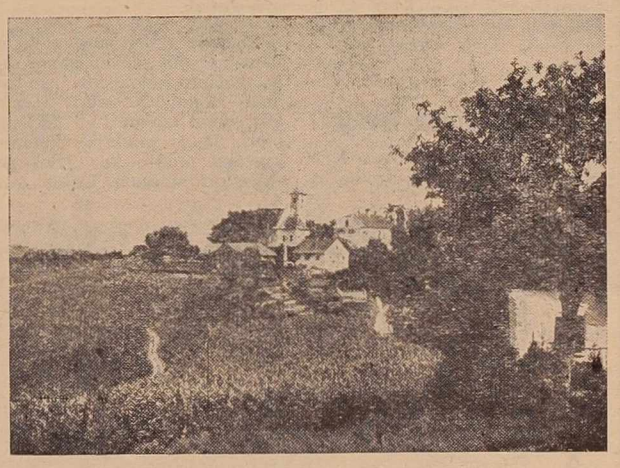

Tam okrog Jeruzalema že zori grozdje...

V Odrancih so po vojni že mnogo napravili. Imajo lep zadružni dom, vaščani, ki jih vsako leto odhaja 200 do 250 na sezonska dela, so si že zgradili tudi 34 stanovanjskih poslopij, 26 gospodarskih, 62 stanovanjskih in gospodarskih poslopij ter končno tudi elektrificirali svojo vas. O elektriki so razmišljali že takoj po osvoboditvi, toda prvi elektrifikacijski odbor je »zaspal«. 1954. leta so izvolili novega, ki je končno po velikih težavah in ob pomoči vaščanov le priboril vasi električno luč. V treh letih je imel odbor nad trideset sej, člani pa so morali prehoditi tudi mnogo nepotrebnih poti. Vaščani so opravili pri elektrifikaciji 8 tisoč prostovoljnih ur in 51 prevozov materiala.

Prisrčni svečanosti pred spominsko ploščo na zadružnem domu so poleg mnogih vaščanov prisostvovali tudi predsednik OLO Franc Rogl, zvezni ljudski poslanec Vanek Šiftar, ki je tudi čestital vaščanom ob tem uspehu, predsednik ObLO Ivan Horvat in drugi. Vaški odbor SZDL pa je predsedniku elektrifikacijskega odbora tov. Jerebicu izročil tudi priznanje za trud in delo pri elektrifikaciji vasi.

Š. B.

Spet Bližnji vzhod

Pričeli so s Sirijo — končali z Omanom. Tako bi mogli precej cinično resumirati zadnje dogodke na Bližnjem vzhodu, ki nam je blizu v zemljepisnem in političnem smislu. Torej niso zmanjšala razdalje med narodi Evrope in narodi teh majhnih deželic na Bližnjem vzhodu le sodobna letala, rakete in atomska doba, temveč še mnogo bolj nekatere politične silnice. Prav tako dandanes ne zanimajo Evropejcev te dežele le toliko, kolikor jih poznajo iz očarljivih zgodb iz Tisoč in ene noči, temveč hočejo spoznati tudi vsa trenja in težnje teh narodov po svobodi, čeprav je te težnje včasih zelo težko ocenjevati s splošnimi evropskimi merili.

Nekateri dobri poznavalci političnih spletk Velike Britanije in ZDA na Bližnjem vzhodu trdijo, da pomeni omanska afera »majhno bojišče velikih mednarodnih zapletov.« Oman je postal zadnje čase prizorišče krvavih bojev vedno bolj pojemajoče moči Britanskega imperija. Kljub temu, da ni moči primerjati v kateremkoli smislu Omana z Veliko Britanijo, so pognali prebivalci Omana Angležem precej strahu v kosti, saj so se ti prav dobro zavedali, da spor med obema državama ni stvar samo obeh prizadetih. Zato Angleži niso uporabljali niti letal, niti drugih »sodobnih« vojnih pripomočkov. Na ta način Angleži upajo, da s tem sporom niso zmanjšali svojega političnega in gospodarskega vpliva v Omanu.

Za Omanom je prišla na vrsto Sirija. Na Zapadu in v ZDA trdijo, da je vseh političnih zapletljajev na Bližnjem vzhodu kriva Sirija. S tem spravljajo v zvezo na Zapadu tudi obisk predsednika republike Šukri el Kuatlija lani novembra v Sovjetski zvezi.

Kešitta pa je, da se »mladi« sirijski oficirji ne pustijo komandirati od ZDA, ki poskušajo razdeliti tudi ta delček sveta tako, kot to ugaja njihovemu političnemu in gospodarskemu okusu. Zahod govori o komunističnem vplivu v Siriji, hkrati pa komentira, da največji vročekrvneži, t. j. oficirji, niso komunisti, temveč nacionalisti.

Sirija je danes obkrožena z državami, ki ji niso naklonjene: Turčija, Libanon, Jordanija in Irak. V Washingtonu sicer trdijo, da ZDA kljub Eisenhowerjevi doktrini nimajo pravice posredovati, kadar gre za notranje pretrese v državah na Srednjem vzhodu. V Ankari pa v isti sapi zatrjujejo, da ne bodo mirno gledali sovjetskega satelita ob svojem boku. Tako je Sirija v zelo težavnem položaju. Toda ta pritisk od ene in druge strani vendar nekaj pomeni; pomeni veliko preračunljivost ameriške zunanje politike, ki bo poskušala svoj sklep o »nevmešavanju v notranje zadeve« obiti tako, da se bosta čutila »ogrožena« oba soseda Sirije — Turčija in Jordanija. Posledica tega pa je lahko, da bosta obe državi poskušali zaščititi »svoje« interese, kar pa bo po drugi strani nekaj podobnega, kot če bi prezrli Američani klavzulo o nevmešavanju.

Začetek je slab

Prvi rezultati razgovorov predsednika francoske vlade **Bourges-Maunouryja s predstavniki francoskih političnih strank** glede skupnega in enotnega nastopa do Alžira so zelo slabi. Vladni načrt predvideva ustanovitev štirih do šestih avtonomnih pokrajin v Alžiru potem, ko bodo prekinjene sovražnosti. Skupščina in pokrajinski parlamenti v avtonomnih pokrajinah bi bili voljeni, francoski minister — rezident pa bi imel pravico veta na vse sklepe skupščin.

Stranka neodvisne desnice se strinja s tistim delom načrta, ki pravi, da je Alžir integralni del francoskega ozemlja. Nasprotuje pa volitvam, ki bi potekale na podlagi enakopravnosti francoskih in alžirskih volivcev.

Socialisti so sedanji načrt sprejeli z rezervo, ker ne vsebuje prvotno predvidenih elementov federativne ureditve v alžirski upravi.

Predstavniki katoliškega ljudsko-republikanskega gibanja pa so odklonili sleherni komentar v zvezi z vladnim načrtom.

V pariških političnih krogih zatrjujejo, da se vlada zaveda težav, ki jih bo imela pri uresničevanju svojega »alžirskega načrta« s posameznimi strankami. Statut za Alžir bi morali objaviti konec septembra neposredno po začetku zasedanja Generalne skupščine, ki ima na programu razpravo o Alžiru.

Madžarska protestira

Madžarsko zunanje ministrstvo je sporočilo, da ima sklicanje izrednega zasedanja Generalne skupščine Združenih narodov, na katerem bi razpravljali tudi o poročilu posebne komisije OZN o oktobrskih in novembrskih dogodkih, za protipravni akt. Madžarsko zunanje ministrstvo pravi, da so ti dogodki madžarska notranja stvar in odreka vsem državam in forumom pravico, da bi vplivali na ukrepe madžarske vlade.

Madžarsko zunanje ministrstvo zatrjuje, da vsiljujejo razpravo o Madžarski pred Združenimi narodi samo ameriški politični krogi. Prav tako trdi madžarska nota, da pomeni razprava o Madžarski pred Združenimi narodi poskus, da bi odvrnili pozornost od dogodkov na Srednjem vzhodu, v Alžiru in na Cipru.

20. oktobra - volitve v občinske zbore

Na seji izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS v petek, 23. avgusta, ki jo je vodil podpredsednik Stane Kavčič,
sednik Stane Kavčič, je IS sprejel odlok o razpisu splošnih volitev v ljudske odbore na območju Ljudske republike Slovenije in odločbo o imenovanju republiške volilne komisije za volitve odbornikov ljudskih odb.

S prvim odlokom so razpisane splošne volitve v občinske ljudske odbore in v okrajne ljudske odbore na vsem območju Ljudske republike Slovenije. Določeno je, da bodo volitve v občinske zbore v nedeljo, dne 20. oktobra, volitve v zbore proizvajalcev občinskih ljudskih odborov v proizvajalni skupini industrije, trgovine in obrti v soboto, dne 26. oktobra, v proizvajalni skupini kmetijstva pa v nedeljo, dne 27. oktobra t. l. Volitve v okrajne ljudske odbore bodo v torek, dne 5 novembra t. l.

Odlok bo postal veljaven dne 2. septembra 1957. Od tega dneva je računati vse zakonske roke, ki so vezani na datum razpisa volitev.

Za volitve odbornikov ljudskih odborov v LR Sloveniji je bila imenovana republiška volilna komisija, ki jo sestavljajo:

Predsednik Matej Dolničar, sodnik Vrhovnega sodišča LR Slovenije, Ljubljana;

namestnik dr. Ivan Bele, sodnik Vrhovnega sodišča LR Slovenije, Ljubljana;

tajnik dr. Josip Globevnik, sekretar za zakonodajo in organizacijo, Ljubljana;

namestnik dr. Kostja Konvalinka, svetnik Sekretariata Izvršnega sveta Ljudske skupščine LR Slovenije za zakonodajo in organizacijo, Ljubljana, in člani:

France Lubej, član Predsedstva SZDL Slovenije, Ljubljana;

namestnica Mara Černe, predsednica delavskega sveta v podjetju »Pletanina«, Ljubljana;

Jože Jurač, član Predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Ljubljana;

namestnik Franc Berdajs, član republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Ljubljana;

Jože Novinšek, član upravnega odbora Glavne zadružne zveze LR Slovenije, Ljubljana;

namestnik Franc Jecel, inšpektor v Jugoslovanski investicijski banki, Ljubljana;

dr. Gorazd Kušej, univerzitetni profesor, Ljubljana;

namestnik dr. Rastko Močnik, uslužbenec Ljudske skupščine LR Slovenije, Ljubljana;

Janez Trkaj, predsednik delavskega sveta Železniškega transportnega podjetja, Ljubljana

in namestnik Franc Sladič, pravnik iz Ljubljane.

Novi načrti

Zastopniki zahodnih sil so predložili na eni izmed zadnjih sej Razorožitvenega odbora OZN nov načrt o ustavitvi atomskih poskusov. Nekateri opazovalci sodijo, da se je ta novi načrt močno približal predlogu Sovjetske zveze o tej zadevi. Zahodni predstavniki predlagajo ustavitev atomskih poskusov za dve leti, in to v dveh stopnjah.

Prvo, dvanajstmesečno obdobje ustavitve poskusov z atomskimi eksplozijami naj bi se začelo po uveljavitvi konvencije o delni razorožitvi. V okvir te konvencije bi spadal tudi sporazum o kontroli poskusov. To kontrolo bi opravljale posebne kontrolne postaje v Sovjetski zvezi, Veliki Britaniji, ZDA in na Pacifiku.

Če bi prizadete države za tem hotele nadaljevati s poskusi, bi morale skleniti poseben sporazum.

Sovjetski predstavnik Zorin je takoj odgovoril predstavnikom zahodnih velesil. Dejal je, da novi predlogi še vedno vsebujejo glavno oviro za sklenitev sporazuma. Ta ovira je vztrajanje zahodnih velesil, da je treba skleniti sporazum o delni razorožitvi, še preden bi pričel veljati dogovor o ukinitvi jedrskih poskusov.

V ZDA menijo, da pomeni zahodni predlog kompromis s Sovjetsko zvezo. Prav posebej pa v Washingtonu poudarjajo, da zahodni predlog ni nobena svojevrstna taktična poteza, temveč resno prizadevanje za ohranitev miru v svetu.

V Franciji:
Proti podražitvi

V Franciji je pred kratkim zahtevalo več kot 300.000 železničarjev povišanje plač zaradi splošne podražitve življenjskih potrebščin. Delegacije železničarjev so obrazložile prefektom in predsednikom občin zahteve železničarjev. Te zahteve vsebujejo med drugim tudi 10-odstotno povišanje plač. Do stavk doslej še ni prišlo, vendar je bila vlada opozorjena, da te niso izključene, zato se naj prične takoj pogajati s sindikati.

Po poročilih iz nekaterih večjih krajev Francije so sklenili lastniki večjih tovarn povišati plače, finančni minister Gaillard pa priporoča tudi podražitev industrijskih izdelkov. V Parizu so zadnje dni poskočile cene prehrambnih predmetov tudi za 30 odstotkov.

Vlada je sklenila, da bo imenovala posebno komisijo, ki bo proučila zahteve železničarjev.

V soboto, 31. avg.
ob 19. uri
ŠTUDENTSKI PLES
v BELTINCIH Vabljeni

Kmečko zavarovanje - važna naloga

(Nadaljevanje s 1. strani)

rij, saj ne dobijo nič iz proračunov in od sredstev socialnega zavarovanja.

Odstotek storitev, na katere imajo zdravstveni zavodi vpliv, je zelo majhen, saj odpadeta pri bolnih zavarovancih na prvi pregled povprečno 2 ponovna pregleda, pri svojcih pa samo en ponovni pregled, to se pravi, da ne naročajo pacientov brez potrebe.

Po mojem mnenju bi bilo škodljivo za razvoj zdravstvene službe in njenega družbenega samoupravljanja, če bi to službo dotirali s proračunskimi sredstvi in sredstvi socialnega zavarovanja, ker bi tako ta služba spet bila zelo odvisna od administrativno-upravnih organov.

So v zdravstveni službi še kake možnosti za varčnejše uporabljanje družbenih sredstev (določneje: sredstev socialnega zavarovanja) in kje so take možnosti?

Predpisi o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev so dokaj omejili izkoriščanje sredstev socialnega zavarovanja. Število bolniških oskrbnih dni v soboški bolnišnici je lani naraslo pri samoplačnikih, pri zavarovancih pa je bilo manjše. Precej omejeno je tudi dajanje zdravil na recepte in varčujemo tudi v tem pogledu. Razumljivo je, da so kljub temu še primeri, da zavarovanec leži kak dan več v bolnišnici, kot bi bilo potrebno. Z odpravljanjem tega in z dobrim gospodarjenjem je še mogoče varčevati v bolnišnici in ambulantah.

Za izboljšanje dela pri preprečevanju bolezni nam je potrebnih še več zdravnikov, medicinskih sester in sanitarnih tehnikov.

Zdravstveno stanje prebivalcev v okraju ni zadovoljivo. Pri splošni umrljivosti smo precej nad republiškim povprečjem, zato je potrebno, da izboljšamo pogoje, v katerih deluje naša ambulantna služba. Mislim na boljše prostore, sodobnejšo opremo, večje število zdravnikov in srednjega medicinskega osebja. Kader smo si s štipendiranjem v glavnem že zagotovili; tudi za opremo imamo že precej sredstev v skladih, potrebni pa so novi in boljši prostori za zdravstvene ustanove in stanovanja za zdravstvene delavce.

Kmečko zavarovanje je važna naloga, ki jo bomo morali uresničiti v prihodnjih letih, zato pa je tudi nujno potrebno, da sveti za zdravstvo in občinski ljudski odbori začnejo resno uresničevati te naloge.

OBISK DELEGACIJE MONGOLSKE VLADE

V Beogradu menijo, da bo obisk vladne delegacije LR Mongolije s predsednikom Cedenbalom na čelu iskren prispevek k nadaljnjemu razvoju in utrditvi prijateljstva obeh dežel.

Prvo uradno srečanje visokih mongolskih in jugoslovanskih državnikov je pomembno tudi zaradi tega, ker bo to osnova za ustvarjanje nekaterih enotnih gledišč glede politike miru v svetu. Diplomatski odnosi med FLRJ in LR Mongolijo so bili uveljavljeni sicer že lani novembra, vendar hodita obe državi isto pot že od leta 1946, ko so se tudi naši predstavniki v OZN močno potegovali za sprejem LR Mongolije v ta najvišji mednarodni forum. Žal, Mongolija še danes ni član te svetovne organizacije, kljub temu, da jo je na X. zasedanju Generalne skupščine leta 1955 predlagalo v OZN 52 držav. Brez dvoma pa je ta, sicer sorazmerno mlada država, sposobno izpolnjevati obveznosti OZN.

LR Mongolija je v zadnjih tridesetih letih močno pospešila razvoj svojega narodnega gospodarstva, kulture in umetnosti. Izredno močno je čutiti ta razvoj po drugi svetovni vojni. Mongolija postaja iz leta v leto vse močnejši činitelj kar zadeva prijateljske odnose med posameznimi državami, saj ima diplomatske odnose s šestnajstimi državami Evrope in Azije.

Razgovori državnikov obeh republik bodo brez dvoma precejšen prispevek ne samo pri tem gospodarskem sodelovanju obeh držav, temveč bo to tudi velik prispevek k stvari miru v svetu, kar je skupna težnja tako Mongolije kot Jugoslavije. Z istim namenom bo obiskal v drugi polovici septembra glavno mesto LR Mongolije Ulan Bator tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović.

(Po Jugopresu)

PROBLEM
APAŠKE KOTLINE

NEENAKOMEREN GOSPODARSKI RAZVOJ

Leto 1939... Soldateska Tretjega Rajha je vkorakala v sosednjo Avstrijo. Nemčurji v Apaški kotlini so se zganili. Organizirali so pohod od Cmureka do Gornje Radgone. Z nemškimi zastavami na čelu so korakali po cesti in javno zahtevali priključitev Apaške kotline k Hitlerjevi Nemčiji. Take pohode so inscenirali celo večkrat. Politično stanje ob severni meji je bilo kot na dlani. Šele čez dve leti so se izpolnile želje apaških hitlerjancev. Apaška kotlina pa je bila »svobodna« samo pičla štiri leta. Takoj po osvoboditvi leta 1945 so prišli v Apače, Stogovce, Lutverce, Segovce in še v nešteto drugih vasi Apaške kotline slovenski kolonisti. Domačije so zažvele; borci iz Dolenjske, Notranjske in Kranjske ter kasneje še kolonisti iz Prekmurja so našli tukaj svoj drugi dom. Žal, se nekateri niso mogli sprijazniti z novim okoljem, zato so se kaj hitro vrnili. Vsega se je priselilo 667 kolonistov. Danes jih je le še 318. Pa pravijo, da se tudi to jesen odpravljajo nekateri nazaj na svoja prvotna, med vojno porušena bivališča na Dolenjsko, Notranjsko, Kranjsko, ali pa se bodo naselili v večjih industrijskih krajih. Vse to kaže, da je Apaška kotlina s svojimi naseljenci svojevrsten problem:

Kako živijo danes ljudje v Apaški kotlini in zakaj jo zapuščajo, o tem govori naš sestavek.

Takoj po prihodu so ustanavljali kolonisti v Apaški kotlini kmetijsko-obdelovalne zadruge. Zadružniki so odstopili zadrugam ves drobni inventar. Ta inventar so zadruge večinoma prodale in nabavile sodobnejše kmetijske stroje.

KDZ niso mogle prav zaživeti. Manjkal je strokovni kader, potrebne so bile investicije, toda ni bilo sredstev. Leta 1952, to je približno 1 leto pred splošno likvidacijo KDZ, so dali apaški zadružniki pobudo za združitev vseh KDZ v eno ali dve kmetijski gospodarstvi. Istega mnenja so bili tudi člani ZK vsega apaškega okoliša, zbrani na posebnem sestanku. Želja o združitvi KDZ se ni uresničila. Leta 1953 so likvidirali vse KDZ, razen apaške in žepovske. Apaško KDZ so likvidirali leta 1954, medtem ko je ostala KDZ v Žepovcih še danes.

3 in 4-kratni faktor

Ob vstopu kolonistov v KDZ so ocenili ves vloženi drobni inventar. Ob razpustu KDZ pa so obremenili zadružnike, ki so prevzeli nekaj tega inventarja s 3 do 4 kratno prvotno določeno ceno. Nekateri kolonisti so te dolgove takoj poravnali, nekateri so jih plačali samo delno, večino kolonistov pa bremeni ta dolg še sedaj. **Niso pa bili takrat izjeme tudi taki primeri, da so prodajali kolonisti kmečko orodje kar tako pod roko, privatnikom.** Delno zaradi slabega gospodarjenja s tem inventarjem, delno pa ne po svoji krivdi, so videli kolonisti leta 1953 svoj življenjski obstoj le v KDZ ali v kmetijskem gospodarstvu, zato so se tudi tako močno potegovali za KDZ, saj so sprevideli, da bodo brez kmečkega orodja zelo težko izhajali. Vprašanje je, kdaj bodo kolonisti v stanju odplačati ves ta dolg. Apaški zadružniki trdijo, da so imele KDZ takrat ob likvidaciji okrog 9 milijonov dobroimetja, ki ga pa po njihovem mnenju niso porabili kasneje za odplačilo teh dolgov, niti ga takrat niso odstopili KG Črnci, ki je prevzelo okrog 600 hektarov zemlje, prej last KDZ. Posamezna vprašanja okrog teh sredstev niso popolnoma razčiščena, saj zatrjujejo nekateri, ki so imeli opravka z likvidacijo KDZ, popolnoma drugače.

APAČE

Sekali so sadno drevje

Apaški kolonisti ne posedujejo nobenih gozdov, zato je razumljivo, da jim delajo kurjava, gradbeni les in stelja precejšnje težave. Le tu in tam ob robovih travnikov in njiv imajo nekateri po nekaj dreves, kar pa seveda ne zadošča niti za najnujnejše potrebe. Lani so imeli kolonisti precejšnje sitnosti s premogom, ki so ga morali drago plačati. Torej ni čudno, da so pričeli posamezni kolonisti kuriti plotove in sekati sadno drevje. Marsikomu, ki površno pozna vse te probleme Apaške kotline, je bil to znak skrajne negospodarnosti kolonistov, kar je v večini primerov več ali manj posploševanje nekaterih res izrazitih

PRIHODNJIČ:
NI PERSPEKTIVE

primerov slabega gospodarjenja, ki pa ni značilno izključno le za koloniste. Vzroki za taka dejanja tičijo predvsem v izrednem gospodarskem stanju apaških kolonistov. Zadnje čase se ti močno potegujejo za gozdove. Predlagajo, naj bi dodelili vsakemu gospodarstvu vsaj do 40 arov gozda ob Muri, kar bi nekako zadoščalo za najnujnejše potrebe **in kar bi apaške koloniste v gospodarskem smislu močno izenačilo z vsemi ostalimi kmetovalci v okraju, ki zaradi ugodnosti, kar zadeva les in steljo, nimajo prav nič večjih družbenih dajatev kot apaški kolonisti.** V tem je pravzaprav tudi bistvo apaškega problema, ki ne da kolonistom dovolj ekonomskih možnosti za gospodarjenje.

5 milijonov za popravila gospodarskih poslopij

Prav pred kratkim so ustanovili pri ObLO Radgona poseben investicijski sklad za pomoč apaškim kolonistom. Sredstva tega sklada znašajo trerab ili pa naj jih bi v prvi vrsti nutno 3 milijonov dinarjev, poza popravila gospodarskih poslopij, kar je v nekaterih primerih nujno. Lahko pa bi najemali iz tega sklada tudi posojila za nakup plemenske živine in za popravila stanovanjskih hiš. Trenutno med kolonisti ni prevelikega zanimanja za ta posojila, čeprav so potrebe take, da bi sredstva sklada ne mogla zadostovati. Razumljivo: vsakoletni stroški pri nabavi kurjave, tehničnega lesa, stelje, odplačilo od KDZ prejetega inventarja in od drugod kupljenega orodja — česar ob današnjih razmerah ostalim kmetovalcem ni potrebno — in k temu še polletno odplačevanje posojila. »Vsega tega nismo v stanju odplačevati« so zatrjevali ljudje na nedavnem sestanku v Apačah, ko so govorili o občinskem investicijskem skladu.

Tako nujno propadajo domačije v Segovcih, Lutvercih, Janhovi in v vseh enaindvajsetih vaseh, kjer so se naselili kolonisti.

Služba socialnega zavarovanja v Pomurju

Če je hodnik čebelji panj . . .

»Če se kje samo malo zatakne, že je v našem hodniku kot v čebeljem panju« so mi povedali v soboškem Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje. Če ne bi že 25. v mesecu odposlali prejemkov upokojencem, če ne bi zavarovanci pravočasno dobili otroške doklade, hranarino in druge prejemke, če . . . Sicer pa je poslovanje vedno normalno, četudi v zavodu ne skrivajo, da se jim včasih le pripeti kakšna nevšečnost, ki prizadene posameznika. Večkrat imajo prste vmes tudi drugi. Zadnjič se je zgodilo, da je neka žena, ki so jo napotili v bolnišnico, ostala tri tedne brez prejemkov. Nad zavodom so se zgrnili črni oblaki z vseh strani. No, pozneje so ugotovili, da je bila žena poslana na zdravljenje iz okoliša sosednjega zavoda, toda oni niso dobili nobenega sporočila ali nakazila, čeprav je mož zaposlen v M. Soboti. Včasih je treba požreti tudi kako grenko kapljo . . .

Hodnik v zavodu je potemtakem zanesljiv barometer: če nekaj ni v redu, je v njem vse živo in zavarovanci niso posebno razpoloženi, če pa je drugače, se po hodniku sprehaja le par ljudi . . . To pa navsezadnje ni prav nič čudnega, saj je zavod ustanova, s katero so z različnimi nitmi življenjsko povezani tisoči in tisoči naših državljanov.

Okrajni zavod za socialno zavarovanje v M. Soboti posluje po gospodarnostnem načelu: kolikor dohodkov, toliko izdatkov. To ravnotežje pa je večkrat porušeno, v glavnem - zaradi splošnih gospodarskih in socialnih razmer v pokrajini.

Letos v prvih sedmih mesecih so v zavodu zabeležili 10,497.867 dinarjev izgube, računajo pa, da se bo do konca leta še popetorila.

Zavod zbira dohodke s prispevki zavezancev (gospodarske organizacije in ustanove) in zavarovancev. Plačilna moč pomurskih zavezancev pa zaradi splošnih gospodarskih razmer ni tolikšna kot v nekaterih drugih pokrajinah, posebno še v slovenskih industrijskih središčih, čeprav so potrebe naših zavarovancev celo večje zaradi neugodnih socialnih in zdravstvenih razmer (tuberkuloza, neprimerna voda itd.) in v določeni meri tudi zaradi slabšega splošnega življenjskega standarda.

V Pomurju je mnogo odvišne delovne sile, zato je razmerje med zavarovanci in njihovimi družinskimi člani, ki so tudi deležni ugodnosti socialnega zavarovanja, 1:1,2 nad republiškim povprečjem (1:1). Dokaj nižje pa je povprečje plačnih skladov, kar bo pri dohodkih zavoda negativno vplivalo zlasti letos, ko bodo gospodarske organizacije plačevale prispevek po progresivni lestvici (večja plača, večji odstotek prispevka). Nižje so tudi povprečne pokojnine, od katerih dobiva zavod 12 odst. za zdravstveno varstvo upokojencev (za popolno kritje tonamenskih izdatkov bi moral dobiti 17,62 odst. od izplačanih pokojnin, vendar pa se mora obvezno držati za vso republiko veljavnega ključa). Zaradi velike oddaljenosti specialističnih, kliničnih in ortopedskih ustanov pa so znatno večji tudi potni stroški, čeprav je povprečje izplačanih potnih stroškov tudi letos pod republiškim povprečjem.

Zanimiva je primerjava dohodkov in izdatkov zavarovalnih zavodov posameznih slovenskih okrajev na zavarovanca v let. I. polletju: Celje — odh.

Iz neprimerne mlake . . .

9.970 din, izdat. 8.790 din; Trbovlje — 11.161 din, 10.023 dinarjev; Maribor — 10. 210 dinarjev, 8.768 din; Kranj — 16.146 din, 9.466 din; M. Sobota — 8.687 din, 8.901 din.

Pri dohodkih je za Pomurjem samo še ptujski zavod, pri izdatkih pa Celje, Maribor, Novo mesto in Ptuj, vendar pa imajo prvi trije okraji večje dohodke.

Letos so torej izgledi za še večjo izgubo, predvsem zaradi plačevanja prispevkov zavezancev po progresivni lestvici in pa zato, ker bo letos posebna stopnja prispevka (podjetja, ki presežejo določeni stalež bolnikov — 2,80 odst. od vseh zaposlenih — plačujejo od 1 do 4 odst. več prispevka, nad normalnim prispevkom 38 odst. od plačnega sklada) v našem okraju neučinkovita spričo določitve skupščine republiškega Zavoda za socialno zavarovanje, da bodo z letošnjim II. polletjem plačevala ta prispevek samo podjetja, ki zaposlujejo 50 ali več delavcev in uslužbencev (takih podjetij pa je v Pomurju malo), medtem ko so ga dosedaj plačevala vsa podjetja s 30 ali več zaposlenimi. Pričakujejo celo, da se bo dohodek od prispevka posebne stopnje zmanjšal za polovico.

Zanimiva je tudi ugotovitev, da stalež bolnikov narašča prav v manjših podjetjih, ki ne plačujejo prispevka po posebni stopnji, v nekaterih večjih podjetjih pa je celo manjši od določenega povprečja.

Pri zavodu imajo tudi namenske sklade, v katerih so zbrali v letošnjem I. polletju blizu 10 milijonov din: sklad s sredstvi za preventivne ukrepe na zdravstvenem področju, rezervni sklad in sklad za podzavarovanje (v nekem smislu izravnalni sklad). Sredstva zadnjih dveh skladov lahko uporabijo tudi za kritje izgube čez leto, vendar ta sredstva še zdaleč ne zadostujejo. Spričo posebnih in neugodnih gospodarskih razmer v pokrajini kakor tudi zategadelj, ker znašajo v Pomurju povprečni izdatki na enega zavarovanca manj kot znaša republiško povprečje, so doslej vedno pokrili čez leto nastalo zgubo s sredstvi republiškega sklada za podzavarovanje. Lani je dobil zavod iz tega sklada 35 milijonov din za kritje svoje zgube.

Kljub temu, da so povprečni izdatki na zavarovanca pod republiškim povprečjem (9.224 dinarjev), pa so tudi v Pomurju še dokajšnje možnosti za zmanjšanje iz leta v leto ponavljajoče se izgube, ki sicer nastaja zaradi objektivnih gospodarskih in socialno-zdravstvenih razmer v pokrajini.

V zavodu menijo, da je precej takih možnosti tudi v zdravstveni službi, čeprav ne na škodo zdravja zavarovancev. Pri zavodu pa bo potrebno okrepiti predvsem inšpekcijsko službo, saj so dokazi, da nekatere gospodarske organizacije s prekniževanjem izdatkov, ki so vezani na dajatve socialnemu zavarovanju, še vedno prikrivajo svoje obveznosti do zavoda. Revizor republiškega zavoda je na primer v 14 dneh odkril za 2 milijona din neporavnanih obveznosti do socialnega zavarovanja v posameznih pomurskih podjetjih in zadrugah. Mnogo si obetajo tudi od še tesnejšega sodelovanja z bančnimi ustanovami, ki lahko s svojo evidenco dokaj pomagajo zavodu. Uslužbencem socialnega zavarovanja pa bo treba zagotoviti tudi boljše plače, sicer bo lahko neprestano preseljevanje strokovnih uslužbencev na bolje plačana delovna mesta v gospodarskih organizacijah resno ogrožalo poslovanje te pomembne ustanove.

S. K.

Premalo učencev
v kmetijskih šolah

Kakor lani, tako sta se tudi letos naši enoletni kmetijski šoli v Rakičanu in Podgradju znašli tik pred začetkom šolskega leta v istih težavah: nimata še dovolj vpisanih učencev za normalno šolsko delo. Vzrokov za to je več, osnovni pa je brez dvoma v tem, ker ti šoli ne dajeta nobene kvalifikacije in možnosti za nadaljevanje študija na srednji kmetijski šoli. Učenci, ki končajo to šolo, postanejo lahko le kvalificirani delavci na kakem kmetijskem posestvu ali pa ostanejo na domačih posestvih. Zato tudi kmetijske zadruge rajši štipendirajo tiste, ki gredo v srednje kmetijske šole in bodo lahko kasneje z ustrezno kvalifikacijo prevzeli tudi odgovorna mesta. Vendar pa pri tem pozabljajo, da kmetijski tehnik tudi ne bo zmogel vsega dela, zlasti pa še ne novih nalog zadrug pri napredku kmetijstva in da mu bo potreben pomožni kader, in to so prav tisti, ki jih vzgajata ti naši kmetijski šoli. Zato imata v razvoju zadružništva tudi določeno vlogo, čeprav ne dajeta potrebnih kvalifikacij za kako službeno mesto. **Vzgajata ljudi, ki bodo kot napredni gospodarji na svojih posestvih z delom doma in v raznih odsekih pri zadrugah ogromno pripomogli k napredku kmetijstva.**

Večkrat ugotovljamo, da je kmetijskim gospodarjem potrebna večja izobrazba, kajti le tako se bomo rešili zaostalosti v kmetijstvu, toda na drugi strani opažamo, da je prav v tej smeri še vedno premalo prizadevanj. Razumljivo je, da glede na povprečje kmetijske posesti pri nas ni opaziti teh prizadevanj, zato pa je naloga kmetijskih zadrug, da skrbijo za to in s štipendiranjem omogočajo tudi šolanje.

Precej zmede je nastalo tudi zaradi tega, ker vse doslej še ni bilo jasno, ali bosta obe šoli postali dvoletni ali pa ostali še nadalje enoletni. Na raznih sestankih je bilo tudi slišati kritične pripombe tako glede učnega programa kakor tudi vključevanja v šole. Pri vsem tem pa je bilo čutiti, da vlada dokajšnja nejasnost, kakšno vlogo imata obe šoli pri izboljšanju kadrovskih težav naših zadrug. Glede na to, ker sta vzgajali sinove posameznih kmetovalcev in ker so ti ostajali na svojih posestvih, je bilo celo slišati, da vzgajata »kapitalistične proizvajalce«. Posledica vseh teh nejasnosti pa je sedaj problematičen položaj obeh šol, ki bosta tudi letos enoletni. Ker je pa že zadnji čas za vpis, morajo tudi upravni odbori kmetijskih zadrug še enkrat premisliti, mladinska organizacija, zlasti aktivi mladih zadružnikov, pa storiti vse, da bosta šoli, za kateri dajemo precejšnja sredstva, tudi letos polni mladih ljudi.

Š. B.

8-LETKE v beltinski občini

Po novi šolski reformi bodo v beltinski občini imeli namesto dosedanjih dveh nižjih gimnazij štiri osemletke, in sicer v Beltincih, Črensovcih, Odrancih in Srednji Bistrici. V vseh ostalih krajih bodo imeli štirirazredne osnovne šole, le v Dokležovju bodo otroci obiskovali osemletko v Beltincih zaradi večje oddaljenosti šele po petem razredu.

šb

Nov most v Satahovcih

Nedavno so v Satahovcih dogradili betonski most. Vaščani so opravili vsa dela prostovoljno; najprej so poglobili potok, potem pa so imeli tako dolgo posla z betonom, dokler ni zrastel most, ki bo dobil tudi ograjo.

Na obeh straneh mostu je že majhen nasip, ki ga bo pa treba še okrepiti. Vaščani se bodo prav gotovo lotili tudi tega dela. Nazadnje pa nameravajo še povsem poglobiti potok Mokoš in usmeriti njegovo strugo.

M. J.

Naši delegati na svetovnem vinogradniškem kongresu

Te dni bo v Zapadni Nemčiji svetovni kongres vinogradništva, na katerem bodo analizirali dosedanje izkušnje, uspehe in neuspehe na področju vinogradništva. Kongresa se bodo udeležili tudi delegati Ljutomerskega okoliša in sicer Franc Novak z VG Jeruzalem, Franc Fras in Ivan Cvetko z VG Ljutomer; odpotovali so že 25. avgusta.

Razpravljali so o resoluciji Zvezne ljudske skupščine

NE SAMO OD DANES NA JUTRI

»Tega mi ne boš pravil. Ne verjamem in ne morem verjeti.« — »To je zagotovo pomota, tiskovna napaka, novinar se ni ‚zastopil' na kmetijstvo« — o tem in podobnem so se razgovarjali kmetje-zadružniki in člani upravnega odbora, preden se je pričela skupna seja z zastopniki vaških odborov SZDL iz okoliša križevske zadruge. Domala nobeden ni mogel verjeti pisanju »Kmečkega glasu« v zadnji številki, v kateri so bili objavljeni tekmovalni rezultati iz nekaterih slovenskih okrajev. »Letos bo večje povpraševanje po otrobih, ker bo malo živinske krme«. »Pšenica je še prepoceni v primerjavi z otrobi«, je pojasnjeval predsednik zadruge Franc Skuhala. In še marsikaj sem slišal v razpravi, ki je bila zelo živahna, včasih celo preveč.

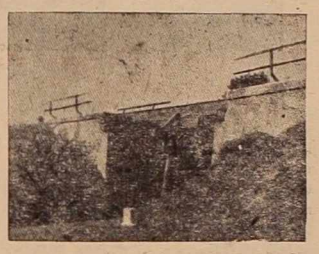

Motiv z Goričkega

Predsednik je poročal o sklepih okrajne zadružne zveze in o pomenu resolucije Zvezne ljudske skupščine. Resolucija je več ali manj že znana vsem, zato samo nekaj besed o stvareh, ki se nanašajo na križevsko zadrugo.

Predvsem bodo morali povečati število članov. KZ naj postane močna gospodarska enota, ker bo le tako lahko pomagala kmetovalcem. Do sedaj smo se že prepričali, da se je sodelovanje med kmeti in zadrugami (kooperacija) zelo obneslo v Vojvodini, na Hrvaškem in tudi v Makedoniji. Pri nas so pogoji nekoliko drugačni; najti bodo morali vse tiste kmete in zemljo, ki je še vedno slabo obdelana. Nekaj take zemlje je tudi v skladu splošnoljudskega premoženja. Letos bodo okrepili strojni odsek (dva nova traktorja z nekaterimi priključki). Prav tako bodo vedno imeli pri roki tudi umetna gnojila.

Člani odbora so ugotovili, da naši kmetje preveč gnojijo z dušičnimi gnojili, premalo pa uporabljajo kalij in superfosfat. Tudi na semenska žita premalo pazijo. Pri nas priporočajo tudi italijansko sorto »sampastare«. Poljedelski odsek bo imel veliko posla. Za vzgled naj bi mu bil živinorejski odsek, ki je že dosegel zavidljive uspehe v naši zadrugi. V letnem planu so določili, da bo z novim kmetovalčevim letom tekmovalo več skupin. Letos so tekmovali samo pri krompirju, molznosti in reji goveje živine. Zadruga pa si bo zagotovila tudi trg, zato bo začela takoj sklepati pogodbe.

Povezava s proizvodno zvezo je še kar dobra, vendar pa se bojijo, da se bo zveza spremenila preveč v trgovsko podjetje, čeprav je njena naloga, da se zavzema predvsem za napredek kmetijstva. Govorili so tudi o kadru, uslužbenskih plačah in reorganizaciji trgovine, kar je za naš kraj poseben problem, ker nimamo za to potrebnih lokalov. V okrajni resoluciji priporočajo izločitev trgovin iz kmetijskih zadrug, kar bi bilo po mnenju upravnega odbora koristno tudi za našo zadrugo.

V razpravi si lahko slišal marsikaj tudi na račun kooperacije. Nekateri kmetje so napravili iz tega že kolhoze, ponekod nergajo in kritizirajo. Iz tega lahko sklepamo, da so naši ljudje večkrat premalo politično razgledani in si takih ukrepov, ki so potrebni v našem kmetijstvu, ne znajo pravilno razlagati.

Na kraju seje so se še sporazumeli, da bodo priredili poučno ekskurzijo na Novosadski sejem, razdelili so nekaj sredstev za obnovo zadružnega doma in se odločili za dodelitev treh štipendij (eno za agronomsko fakulteto, dve pa za srednjo kmetijsko šolo v Mariboru). Torej kljub težavam skrbi upravni odbor tudi za to, kako bo zadruga delovala jutri.

Jaka Majcen

Tekmovanje dopisnikov

Reportaža o križevskih opekarjih

Ko je rezko zatulila sirena . . .

Bilo je lepega popoldneva. Stal sem na velikem dvorišču opekarne. Okrog in okrog sem videl raznovrstno opeko: surove je bilo več kot žgane. V desnem dvoriščnem kotu stoji nova, lična hišica, v kateri je sedež uprave. Pred glavnim vhodom stoji velik transformator, ki med svojimi močno sivobelimi stenami ureja nevidno silo, ki poganja mnoge stroje, med njimi tudi opekarniškega z 220 konjskimi silami.

Stopim nekoliko korakov dalje. Pogled mi obstane na oglasni deski, ki je bila polna: razni oglasi, objave o dopustih, delovni red, tarifni pravilnik, plakati za kinopredstave, tu in tam pa tudi kaj zastarelega, kar bi že lahko spravili kam drugam.

Tovarniška sirena je močno zatulila . . . Odprlo se je več malih in velikih vrat in delavci so začeli prihajati iz obrata. Samo nekaj trenutkov je bilo treba čakati in že je bil pravi živ žav na dvorišču. Delavci so se mimogrede še ustavljali ob oglasni deski in se potem odpravljali domov. »No, danes pa še ne grem«, pravi Tunek. »Glej no, hudimana, v sindikalni dvorani imamo sestanek. Delavski svet bo dal svoje polletno poročilo.« »No, če je tako, pa grem tudi jaz tja. Danes bo menda zanimivo, saj bo govoril tudi delegat, ki nas je zastopal na I. kongresu delavskih svetov v Beogradu.« Nekateri so še malo pomrmrali, nato pa skupaj odšli v dvorano.

Ustavi me predsednik delavskega sveta in me povabi, naj se mu pridružim. Rad sem ga ubogal in že sva stopila okrog obrata proti dvorani. Na desni strani je stalo osem praznih vagonov. »Do jutri morajo biti naloženi,« mi je pojasnjeval. Na obeh rampah je bila naložena raznovrstna opeka, ki je že čakala, da jo odpeljejo na številna gradbišča.

Za obratom je precejšnja ravnina. Tu so uredili sušilnice za opeko. Za njimi je velik glinokop, ki priča o dobri kakovosti surovine. Vsako leto nakopljejo 16 tisoč kubičnih metrov ilovice. Surovine je še za več kot 50 let. »Ker je glinokop precej oddaljen od strojev, smo letos nabavili derezino, ki je močno olajšala telesno delo in sprostila tri delovna mesta,« mi je povedal strojevodja. Na obrazu so se mu pokazale malce črnoumazane brazgotine, toda mož je bil zadovoljen in ponosen.

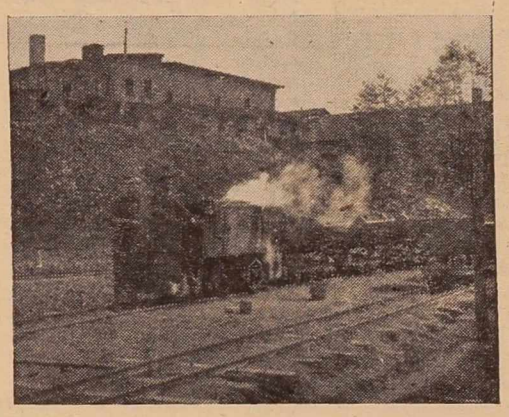

Za glinokopom se je v nekaj letih razvila domala nova ulica. Domačini jo imenujejo opekarniška četrt. Tu so si opekarnarji z izdatno pomočjo podjetja postavili nove stanovanjske hišice. Njihov zunanji videz kaže na skromnost, če pa si jih ogledaš bolj blizu, se lahko prepričaš, da so v vsaki hišici dve do tri prijetne sobice, kuhinja in shramba, okrog nje pa vrt in malo gospodarsko poslopje.

Še dva koraka naprej in že smo mimo garaže. Družba se je povečala. Ob prijetnem kramljanju šoferja, ki je zatrjeval, da mu lani kupljeni »Pionir« dobro služi, smo prišli v sindikalno dvorano, ki je vsa okrašena s prehodnimi zastavicami in diplomami. Prednjo steno krasi velika rdeča, zlato obrobljena zastava, ki jo je delovni kolektiv dobil leta 1951 od vlade LRS kot najboljši kolektiv industrije gradbenega materiala v Sloveniji.

Še malo časa in v dvorani je pojenjal hrup. Predsednik delavskega sveta je začel poročati. O poslovanju podjetja v prvem polletju: o delovni disciplini, izvrševanju norm, opravljenih investicijskih delih, kakovosti izdelkov, nadurah itd. Preveč bi bilo, če bi hotel vse naštevati. Omenil pa bom najvažnejše: polletni proizvodni načrt so uresničili s 111,7 odst. V primerjavi z lanskim prvim polletjem so letos napravili 280 tisoč komadov opeke več. To je že velika delovna storilnost. V primerjavi z letom 1959 so povečali proizvodnjo za 68 odst., delovno silo pa zmanjšali za 11 odst.

Razgovarjali so se tudi o letošnjem plačnem sistemu, ki je, kakor se je odrezal eden izmed diskutantov, za opekarniškega delavca najbolj spodbuden. Leta 1956 je ostalo podjetju od 26 milijonov dobička samo 1 milijon 200 tisoč din za samostojno razpolaganje. Po obračunu za prvo polletje letošnjega leta pa jim je ostalo že 3 milijone 104 tisoč din, kar je štirikrat več kot lani. Poleg tega jim je ostalo še nekaj za plače nad tarifnim pravilnikom. Delavski svet je potemtakem dobil dobro materialno osnovo za gospodarjenje v podjetju. Sredstva bodo uporabili za gradnjo nove, moderne opekarne v Lukavcih.

Potem so kramljali o vsem mogočem, med drugim tudi o velikem številu bolniških izostankov, zaradi katerih mora podjetje plačevati poseben dopolnilni prispevek.

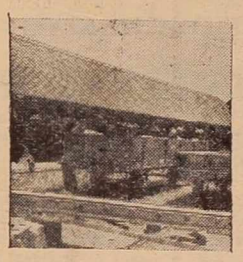

Delavec iz glinokopa je omenil, da ni povsem pravilen kriterij pri določevanju posebnega dopolnilnega prispevka socialnemu zavarovanju nad okrajnim povprečjem, ker določajo enak prispevek za vse industrijske panoge. V opekarni so veliko večje možnosti za obolenja kot v katerikoli drugi industrijski panogi.

»No, kdaj pa bo začela delovati obratna kuhinja?« je vprašala Kristina iz deset kilometrov oddaljenih Selišč. Odgovor je bil kratek: »S prvim septembrom.« — »Kaj pa je z našimi oblekami?« je vprašal pečar Pepek,« in mleko, ali bomo dobivali tisti liter tudi v naprej?«

Na ta in podobna vprašanja so odgovarjali člani delavskega sveta in upravnega odbora. Tudi do žena-delavk so v podjetju uvidevni; njihova delovna mesta so določili po pravilih podjetja. Tu in tam sem slišal kakšno tudi na račun sindikalne podružnice. »Predsednik, ja, on dela, kot največ more, ostali člani, posebno še tajnik, pa so bolj na papirju,« sem slišal delavca, ki je stal poleg mene. Sicer pa imajo dobro založeno knjižnico s 600 sodobnimi knjigami, ki so velika vrednost, bile bi pa še večja, če bi vsi redno segali po njih. Opekarnarji so tudi dobri strelci in so združeni v drugi najboljši pomurski družini. Tudi telovaditi znajo; najrajši igrajo odbojko, kulturno pa se izživljajo v križevskem prosvetnem društvu.

Ob zaključku še v osebno zadovoljstvo vseh: izplačilo mesečnih prejemkov, plač nad tarifnim pravilnikom in premij. Odrezač strešne opeke se je pohvalil, da je dobil za svoje delo osem tisočakov premije. To je brez dvoma tudi zaslužil, saj je povprečno preseglo normo za 18 odstotkov. »Zdaj grem pa v trgovino!« — »Danes bom odplačal zadnje obroke potrošniškega posojila.« — »En litrček ga bova!« in podobno sem slišal, ko smo se odpravljali iz dvorane. »Pa srečno, jutri na svidenje!« so se poslavljali delavci in odhajali zadovoljni na svoje domove. Dve sto metrov vstran od obrata pa stoji moderen stanovanjski blok, ki je dal streho šestim delovnim družinam.

Bil sem zadovoljen, ko sem odhajal iz križevske opekarne, saj sem nekje v srcu začutil, kako močna je volja našega delavca. Prepričal pa sem se tudi lahko, da upravni odbor in delavski svet dobro gospodarita v tem podjetju »blatne« industrije.

Jakob Majcen

Bili smo v Palah . . .

Naša taborniška organizacija raste iz leta v leto, kar nam je pokazal tudi II. zlet tabornikov Jugoslavije v Palah pri Sarajevu. Zlet nam je dokazal, da je zelo privlačno tako povezovanje mladine in usmerjanje. Iz leta v leto preživlja več mladih ljudi svoje počitnice pod platnenimi strehami. Vsako leto se jih več vzgaja in uči v naravi.

II. zlet v Palah je bil največja manifestacija tabornikov Jugoslavije — naše mlade generacije.

V nekaj dneh je zraslo v dolini, ki se rasteza od podnožja Jahorine na podnožje iz NOB znane Romanije, mesto mladosti, radosti in veselja. 5600 ljudi si je v Palah gradilo novo naselje »Zeleni grad«. Tu so odmevale pesmi v vseh jugoslovanskih jezikih, saj so se srečali mladi ljudje iz vse domovine. V Palah je zrastlo novo mesto, ki se ne razlikuje mnogo od naših pravih mest, saj se med 1500 šotori najrazličnejših vrst vidijo steze in ulice. Na zletu smo izdajali tiskani časopis »Novine smotre«; izhajal je dnevno v 4500 izvodih. Montirali smo svojo radijsko postajo. Imeli smo bolnišnico, kino in kavarno.

Okrog 600 slovenskih tabornikov je sodelovalo na II. zletu. Postavili so si šotore v naseljih »Pohorski bataljon« in »Rog«. Takih naselij pa je bilo enajst in vsako se je imenovalo po kakem slavnem kraju iz NOB. V teh naseljih so se srečali člani iz raznih republik; Srbi, Makedonci, Hrvatje, Črnogorci, Slovenci. Naselje »Pohorski bataljon« je bilo največje in je imelo 500 prebivalcev. Največje zanimanje in pozornost je vsak posvetil naselju »Heroj Pinke«. V tem naselju so taborili samo najmlajši člani naše organizacije: čebelice in medvedki. V Palah je tokrat bivalo tudi 36 prekmurskih tabornikov. To so bili mladi taborniki rodu »Veseli veter« iz Murske Sobote in družine »Beli rudar« iz Lendave. Sobočani so bili v hrvaškem naselju »Kozara«, Lendavčani pa v srbskem naselju »Fruška gora«. Življenje na zletu je bilo tako, kot je pač na vseh taborjenjih: zjutraj vstajanje, umivanje, pospravljanje itd. Zvečer pa smo se vsi zbrali ob tabornem ognju. Prepevali smo prekmurske in slovenske pesmi, ki so vsem zelo ugajale.

II. zlet izvidniških organizacij Jugoslavije je 9. avgusta dopoldne svečano odprl njegov pokrovitelj, predsednik Ljudske skupščine BiH Djuro Pucar-Stari. V svojem govoru je zlasti poudaril, da je to manifestacija mlade generacije, moči in spretnosti taborniških organizacij Jugoslavije, kakršne še v naši deželi ni bilo. Po njegovem govoru je bila parada vseh taborniških enot. Posebno pozornost so vzbudili »Pomorci«, izvidniki in planinke iz obmorskih mest. V paradi so sodelovali tudi taborniki iz Belgije, Holandije, Nemčije in taborniki »Modrega vala« iz Trsta. Veliko pozornost so vzbudili tudi Poljaki, ki so imeli v eni roki poljsko, v drugi pa jugoslovansko zastavo in so med korakanjem dvigali zdaj našo, zdaj svojo zastavo.

Po tej svečanosti pa se je začelo taborniško življenje s športnimi in taborniškimi tekmovanji ter izleti v prekrasno okolico Pal. Tako smo si ogledali tudi prestolico BiH — Sarajevo, turistični kraj Hidžo in znano Romanijo.

15. avgusta smo se poslovili iz Bosne in se mimo modrega Jadrana vrnili zopet v našo zeleno Slovenijo. Planina pod Romanijo in Jahorino bo kmalu spet prazna, a v naših srcih bo ostal ta zlet vedno v svetlem spominu, kajti na njem smo se taborniki Jugoslavije pokazali javnosti v pravi luči. Sedaj pa kujmo železo, dokler je še vroče.

V.

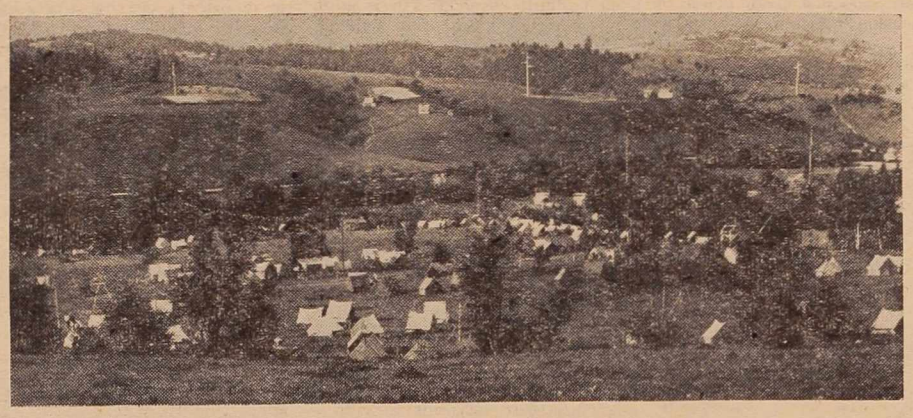

Pale — mesto jugoslovanskih tabornikov.

»To pa je očeslavska slatina«

Če se peljete iz Maribora skozi Ivanjce v Radgono, boste opazili za ivanjsko vasjo na vaši desni strani Očeslavce — prebivalcem bližnje in daljne okolice zelo dobro znano vasico. In po čem je znana? Na enem izmed travnikov pod vasjo namreč priteka na površje dobra zdravilna voda— slatina, ki je bila sprva last vseh vaščanov, a so jo že leta 1883 prodali Romanu Hennu, takratnemu lastniku radenskih slatinskih vrelcev. Takrat je imel vrelec še obliko studenca in ljudje so zajemali vodo kot iz mlake. To pa ni bilo higienično, saj je na vrhu plavala nesnaga, ki so jo sprali s posode pri zajemanju. Pozneje so jo nameravali nalivati v steklenice za prodajo, zato so vrelec očistili, vodo napeljali v cevi, okrog pa zbetonirali jašek. Delo pa je prekinila vojna in tako je ostalo vse do letos.

Sedaj pa se je začel zanimati za slatino ObLO Videm, za kar je bil že tudi skrajni čas, saj okolica nikakor ni ustrezala veljavnim predpisom o higieni, zlasti še, če upoštevamo zanimanje in uporabnost te vode, saj je bilo junija in julija letos včasih pri izviru tudi do 100 ljudi naenkrat, neko nedeljo pa povrhu še 20 voznikov.

Občinski ljudski odbor je najprej prepovedal vožnjo voznikom do vrelca, nato pa so očistili okolico: položili so kanale v odvodni jarek, kakor tudi v odvodni jarek navadne vode, ki izvira v bližini, in nekoliko dvignili slatinsko iztočno cev. Ob izteku so zbetonirali jašek, zvozili bližnje kupe zemlje in posipali okolico z gramozom.

In končno še nekaj. Vrelec je poznan tudi širši okolici. Lani se je oglasil pri meni neki profesor iz Trsta. Ko sem mu pokazal slatinski vrelec, je dejal: »A, to je tista očeslavska slatina, o kateri govorijo v Trstu, da je baje boljša od radenske, a je kratkotrajna!«

Franček Klobasa

2 KRAT JE UŠEL SMRTI

18-letni Vlado Karakatič, dijak TSŠ iz Lendave je kljub svoji mladosti in mirnosti pred dnevi že drugič za las ušel smrti.

Leta 1952 se je utapljal v Ledavi in so ga v zadnjem trenutku izvlekli iz vode, drugič pa se je ponesrečil pred dnevi z električnim tokom pri pospravljanju kino dvorane »Nafte«.

Z odra je namreč hotel pospraviti stole, pri tem pa se je opiral na rob odra, kjer je z notranje strani bil slabo zavarovan vod električnega toka. Ko se je oprl na rob odra, ga ta ni mogel več izpustiti; električni tok ga je »držal« nekaj časa, nato pa ga je na pol mrtvega vrglo proč. K sreči sta bila blizu Franjo Frančiškin in Laci Török, ki sta ponesrečencu priskočila na pomoč in ga z umetnim dihanjem, masažo in hladno vodo spet spravila k zavesti.

Dva dni po nesreči sem srečal Vlada in v razgovoru z njim izvedel, da ni utrpel večjih posledic, razen opeklin na rokah; to pa verjetno zato, ker se redno ukvarja s športom in je zelo dobro razvit.

Graje pa je vredna uprava kino dvorane »Nafte«, ki slabo kontrolira električno napeljavo in spravlja tako v nevarnost vse kinoobiskovalce. Kdo bi pa odgovarjal, če bi prišlo do večje nesreče?

Štef

Iz naših krajev poročajo

V Brezovcih so imeli predzadnjo nedeljo nagradno streljanje na glinaste golobe. Tekmovanja se je udeležilo 24 domačih in sosednjih lovcev. Prvo mesto je zasedel brezovski lovec Janez Drvarič. Pet najboljših strelcev je dobilo lepa darila. Po streljanju je bila v domači gostilni »Pri lovcu« tudi veselica, ki pa ni tako dobro uspela.

*

Iz Beltinec in od Vidma poročajo, da jih je obiskal znani Avsenikov kvintet. V obeh krajih so bili radijski fantje prav lepo sprejeti, pa tudi dvorani sta bili polni hvaležnih poslušalcev. V Beltincih je poslušalo kvintet okrog 600 ljudi, pri Vidmu pa so morali nastopajoči ob koncu koncerta še dodati eno skladbo. Največje priznanje je dobila Danica Filipčičeva.

*

V Zenkovcih gradijo gasilski dom. Domače PGD deluje že 59 let. Ob ustanovitvi je imelo 36 članov in tudi sedemčlansko gasilsko godbo. Društvo je znova zaživelo po zadnji vojni. Sedaj šteje 48 članov in ima tudi mladinsko-pionirsko skupino.

Lani so začeli graditi svoj dom in ga bodo letos spravili pod streho.

Vsa leta je bilo društvo tudi zelo aktivno. Na lanskih in letošnjih sektorskih vajah so zenkovski gasilci zasedli prvo mesto v C kategoriji. Primanjkuje pa jim sodobnega gasilskega orodja in opreme; so namreč v sredini večjega okoliša in bi lahko uspešneje pomagali soseščini pri gašenju morebitnih požarov, če bi imeli tudi primerno motorno brizgalno.

*

Vseh sedem kmetijskih zadrug v ormoški občini je imelo lani skupno nad 173 milijonov din prometa v trgovini. Kmetijska zadruga Ormož je imela 67,5 milijonov, najmanj pa sejanska zadruga — nekaj nad 9 milijonov dinarjev prometa. Pri odkupu kmetijskih pridelkov so imele zadruge nad 240 milijonov dinarjev prometa; največ KZ Ormož — 119,5 milijonov, a najmanj KZ Krog — nad 13 milijonov din. Pri odkupu lesa je imela samo ormoška zadruga 19 milijonov 800 tisoč din prometa. Kmetijski pospeševalni odseki so imeli lani 3 milijone 170 tisoč din prometa; največ ormoški — 2 milijona 105 tisoč din, najmanj pa velikonedeljski 50 tisoč 744 din. V sejanski zadrugi pa niso imeli odseki nobenega prometa. KZ Velika Nedelja je imela v svoji gostilni 3 milijone 797 tisoč din prometa, KZ Tomaž pa 1 milijon 362 tisoč din. Promet v ostalih obratih je v treh kmetijskih zadrugah znašal nad 25 milijonov dinarjev.

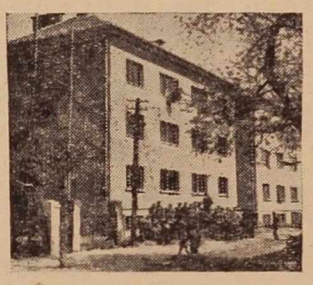

Spet sta zrasla nova dvojčka v Lendavi.

*

Od 18. avgusta prirejajo v beltinski občini predavanja o otroški ohromelosti in zaščitnem cepljenju proti tej bolezni, za kar so se bili odločili na zadnji seji Občinskega odbora Rdečega križa v Beltincih. Cepljenje bo brezplačno. Predavajo pa zdravniki, zato naj bi se sleherna mati udeležila tega predavanja. V Beltincih je že bilo predavanje zadnjo nedeljo. Sklenili so tudi, da bodo pridobivali občane za prostovoljno dajanje krvi; prizadevali si bodo, da bo vsak teden dalo kri 15 do 20 prebivalcev iz občine.

*

V okolišu KZ Ivanjci se prepirajo zastran mlatilnic. V zadružnem okolišu so vasi Ivanjci, Očeslavci, Stavešinci, Grabonoški vrh in Ivanjkovski vrh. Zadruga ima dve mlatilnici — večjo, ki jo poganja traktor, in manjšo na bencinski pogon. Letos pa je prišlo do prepirov. Ko so z večjo mlatilnico zmlatili žito v Stavešincih, so jo hoteli imeti v Očeslavcih, ker bi tako opravila delo spotoma ob povratku v Ivanjce, razen tega pa so se sklicevali na dogovor zadružnikov, da bo eno leto ena vas, drugo leto pa spet druga vas mlatila zadnja. Mlatilnico pa so hoteli imeti tudi v Ivanjcih; sklicevali so se pač na to, da je sedež zadruge v njihovi vasi. Končno je obveljal že omenjeni dogovor, vendar pa se je spet pojavilo nekaj kmetov, ki se tega niso hoteli držati in so si poiskali drugo mlatilnico. Pri tem pa so pozabili, da je zadruga kolektiv, v katerem so vsi člani enakopravni in da je treba na občnem zboru sprejete sklepe tudi izpolnjevati dosledno. Podobno je bilo tudi z manjšo mlatilnico, ki je en dan štala na Grabonoškem vrhu, motor pa na Ivanjskem vrhu. Tako so zavrli delo za en dan.

*

Beltinska občina nima možnosti za ustanavljanje industrijskih podjetij in si zato prizadeva, da bi z manjšimi obrtnimi podjetji, ki ne zahtevajo velikih investicijskih sredstev, ublažila problem goste naseljenosti, mladini pa dala možnost, da se izuči nekega poklica. **Tako bodo ustanovili tudi obrtno podjetje »Pečarstvo«,** ki ima vse možnosti za dober razvoj, saj tovrstna pomurska podjetja niti ne morejo zmagovati vsega dela. O tem so že razpravljali na seji občinskega odbora in novemu podjetju dodelili tudi 100.000 dinarjev investicijskega kredita.

NESREČA PRI RADENCIH

60-letni Martin Veberič, bivši viničar iz Sratovec, malo naglušen, se je v petek peljal z vozom v gozd po drva za svojega gospodarja. Bilo je okrog 9. ure, ko je vozil čez nezavarovano železniško progo. Ker v tem času ne vozi noben vlak, pri prelazu ni bil posebno pozoren. Ko je bil z vozom, v katerem sta bila vprežena dva konja, last kmeta Muleca, sredi proge, ga je presenetila derezina, ki je mahoma z vso brzino treščila v vprego. Konj, katerega je vlekla kakih 10 m daleč, je na mestu poginil, medtem ko je drugi konj odnesel samo lažje poškodbe. Ob trčenju je vrglo z voza tudi starega Veberiča, ki je na srečo le lažje poškodovan. Kmet ima okrog 100 tisoč dinarjev škode, za okrog 300.000 din pa je škode tudi na železniškem avtu.

Ker je proga na tem mestu zaradi nasadov nepregledna, bi jo bilo treba primerno zavarovati, da bi se izognili podobnim ali še hujšim nesrečam.

Ika

K brošuri »LOVSTVO POMURJA«

Za lovca pač ni lepšega, kakor hoditi po zelenem polju ali po zasnženem lovskem revirju ter modro in preudarno streljati divjad.

Torej ni nič nenavadnega, če se predani lovec odloči, da pripoveduje ali zbere zgodovinske podatke z določenega področja.

Čeprav je knjižni trg naravnost prenatrpan s knjigami, nimamo v slovenskem jeziku razen »Lovca« in redkih strokovnih brošur nobenega takega dela, ki bi na enostaven in lahko umljiv način prikazalo našim lovcem zgodovinsko važnost in zanimivost razvoja lovstva. Pričujoča zgodovina pomurskega lovstva je lahko merilo za presojo delovanja pomurskih lovcev, ki vestno izpolnjujejo svoje naloge, tudi pri izbiranju in vzgajanju divjadi, hkrati pa mobilizira množice lovcev in prispeva svoj delež za nadaljnjo rast socialističnega lovstva.

Zlasti v povojni dobi se je lovstvo tako razširilo, da je že zajelo domala vse plasti delovnega ljudstva. Z ozirom na to je znani in agilni lovec Franc Poredoš, član LD Polana, z velikimi napori zbral, napisal in poklonil svoje delo vsem tistim pomurskim lovcem, ki čutijo potrebo, da bi bili resnični oblikovalci našega sodobnega lovstva.

Avtor je s svojim zgodovinskim pregledom in popisom odprl oči za dojemanje kulturnega in gospodarskega pomena pomurskega lovstva. V njem je še posebej navedel, kako je treba umevati svojevrsten odnos do vzgoje in odstrela divjadi.

Poredoš verjetno ničesar ne predlaga namerno in ničesar ne nalaga, temveč z malce premočnimi in dolgočasnimi statističnimi podatki pojasnjuje lovske uspehe in razvoj lovstva.

Vse, kar je zajeto v zgodovino lovstva Pomurja, je že takorekoč preteklost, saj je naravnost neverjetno, kako hitro se spreminja svet in način lova, kako izginjajo posamezne markantne osebe v lovstvu iz naše družbe in kako tone za njimi še spomin.

Morda bo nekdo trdil, da delo, ki nima na sebi žiga prave umetnosti ali zgodovinske vrednosti, ni primerno za izdajo.

Kar je Poredoš dovršeno opisal na osnovi bogatih izkušenj, — v dolgi vrsti lovcev zavzema odlično in vsestransko mesto — je gledanje v globino in širino. Lovec, ki se je z vso dušo predal branju zgodovine pomurskega lovstva, ne bo imel občutka, da je to s frazami nasičena lovska propaganda, marveč bo imel občutek resnične zgodovine.

Knjiga vzbuja tako zavest o vrednosti zgodovinskih starin in ostalin, ki so se ohranile pri ljudstvu kot priče njegovega razvoja in lovskega življenja. Brošura vsebuje 65 slik.

Uvodni članek je napisal Evgen Cug, sedanji načelnik za gospodarstvo, obsega pa 3 strani. L. Maričeva Kinologija obsega 11 strani in Zgodovina lovstva 70 strani.

Škoda, da tekst ni povezan z boljšimi slikami in ilustracijami, ki bi pokazale obseg in meje Pomurja, preteklost in sedanjost lovskih družin. Iz zbranega gradiva v brošuri pa lahko vsekakor črpamo zgodovinske podatke, zlasti še o povojnem stanju.

Detajl z letošnje lovske razstave v Murski Soboti.

Lovstvo se po drugi svetovni vojni popravlja v svojem temelju. Počasi sicer, a vztrajno. Sedanjim lovcem je ta naziv domala že poklic, ki ima višji pomen. Pri tem prenavljanju igra važno vlogo brošura Franca Poredoša. V lovskih vrstah imamo žal malo piscev, zato je ta zgodovinski pregled vsakakor dobrodošel. Prodajna cena brošure je določena na 250 din.

Omembe vreden pa bi bil tudi prevod avstroogrskih zakonov (Vadászati jog és törvény) iz leta 1872, 1876 in 1883 z odstavki XX. 48. &, ki že takrat govorijo o prepovedi, kaznih in lovopustu. Nepopolna je trditev, da lahko izvršuje lov samo zakupnik, temveč vsakdo, ki poseduje skupno 200 oralov posetva. Če pa je okoliš manjši in je obdelovanje vrtno (intenzivno), pa mu izda dovoljenje sreski glavar (főszolgabiróság). Če pa je prišlo do spora, je odločalo o tem Državno madžarsko lovobranstvo (Országos magyar vadászati védegylet).

Kljub vsemu temu bo brošura mnogo pripomogla k boljšemu poznavanju in presojanju našega lovstva ter bo spodbudila še ostale k večji aktivnosti. Tako je Franc Poredoš dosegel svoj namen in povsem zadostil lovskim zahtevam.

Pomurski lovci pa so tako dostojno proslavili tudi svoj zgodovinski praznik.

Dini Titan

»Sodobno gospodinjstvo« št. 6

Nova številka te strokovne gospodinjske revije je izšla v razširjenem obsegu, kakršna bo tudi v prihodnosti. Uredništvo je s tem pomnožilo število strokovnih člankov iz posameznih gospodinjskih dejavnosti, kar je vsekakor treba pozdraviti.

V uvodu seznanja Zavod bralke o zveznem seminarju za gospodinjstvo, ki je bil pretekli mesec organiziran v Zemunu s pomočjo Zveze ženskih društev FLRJ, Zveze kmetijsko-gospodarske zbornice in organizacije FAO.

Kako bi lahko rešili vprašanje otroškega igrišča, njegovo pripravo in ureditev, kjer je javno igrišče preoddaljeno, nam predlaga pisec naslednjega članka.

Prav dobrodošlo bo marsikateri gospodinji pojasnilo nekaterih pojmov o električni energiji in izračunavanje cen za porabo električnega toka, dalje preureditev večje sobe v dve manjši, primerni za doraščajoča otroka, ki si tako želita vsak svojo »sobo«. Prav tako so izčrpni članki o čiščenju oblazinjenega pohištva, vzdrževanju stanovanja in izbiri materiala za zavese ter ravnanju z njimi.

Pritegnili jih bodo članki o sintetičnih pralnih sredstvih, njih lastnostih in uporabi, kako se hranimo izdatno in poceni s praktično medsebojno zamenjavo enakovrednih živil, kako živila shranjujemo in kako se obvarujemo škodljivcev v shrambah. Vsi članki so izčrpni in v njih dajejo pisci — strokovnjaki tudi praktična navodila.

Poleg jedilnikov za paradižnikovo sezono bodo našle gospodinje v reviji tudi navodila za pripravo nekaterih živil za zimsko zalogo.

Zvezek zaključuje pestro poglavje za spretne roke, v katerem govore pisci o manjših popravilih, ki jih lahko sami opravimo, o merilnih posodicah namesto tehtnic, o ravnanju s čudežno krpo, kakšnih praktičnih majhnih gospodinjskih pripomočkov si želimo, s kakšnimi predpasniki si bo gospodinja obvarovala obleko brez škode za estetski videz, kako povečamo otrokom konfekcijske oblekce in še mnogo stvari, ki jih sami lahko napravimo.

KDO TO PLAČA?

V nedeljo, 18. avgusta sta se pripeljala z motorjem na lovsko veselico v Brezovce Arpad Podlesek, uslužbenec OLO Murska Sobota, in Jože Zelko revirni gozdar. Motor je last OLO Murska Sobota. Jože Zelko je bil že precej dobre volje in je izzval pretep, hkrati pa tudi negodovanje in nezadovoljstvo med ljudmi, češ: takšni lahko!

Ko sta oba uvidela, da to ni prav, sta jo popihala in se spet vrnila po polnoči, vendar do pretepa ni prišlo več.

O tem dogodku je precej besed v vasi, predvsem zaradi tega, ker je ljudem znano, da se pri nas borimo proti razsipništvu in nepotrebnemu izkoriščanju družbenih sredstev. Morda bo kdo razmislil o tem in stavil piko na i. Več o tem pa naj povedo tisti, ki so bili priče temu prizoru.

J. D.

SOBOŠKA KRONIKA

POROKE IN ROJSTVA
OD 17. DO 24. AVGUSTA 1957

Poročili so se: Franc Flegar, študent iz M. Sobote in Irena Abraham, uslužbenka iz Brezovec; Jožef Sakovič, tapetnik in Julijana Cmerčnjak, šivilja, oba iz M. Sobote; Ignac Zver, mehanik in Marija Seči, šivilja, oba iz M. Sobote; Štefan Gomboši, delavec iz M. Sobote in Matilda Kustec, delavka iz G. Bistrice.

Rodile so: Neža Černetič iz G. Petrovec, deklico; Ana Horvat iz Sr. Bistrice, dečka; Angela Rogan iz Sotine, dečka; Alojzija Ranc iz Zelenberga, dečka; Marija Sabo iz G. Lakoša, deklico; Majda Solar iz M. Sobote, deklico; Helena Lutar iz M. Sobote, dečka; Marija Seršen iz Vanča vesi, dečka; Viktorija Rac iz Serdice, deklico; Kristina Praznik iz Rogaševec, deklico; Anica Farkaš iz Bogojine, dečka; Herta Veingerl iz M. Sobote, dečka; Katarina Söke iz Kota, deklico; Irena Pergas iz Vadarec, deklico in Ivanka Rajh iz Sp. Krapja, deklico.

Nesreče in nezgode

Z oslice je padel 38-letni Aleksander Harí iz Križevec in si nalomil hrbtenico.

Hude poškodbe na prstih desne roke je dobil 40-letni Aleksander Kodila iz Pečarovec, ko je pregledoval mlatilnico med delom.

Z brano je vlačila na njivi 11-letna Trezika Bokan iz Mačkovec. Pri padcu pa je dobila hudo rano na desnem stegnu.

S hruške je padel 11-letni Jožef Hozjan iz M. Polane in dobil hudo poškodbo na desni nadlehti.

Tri metre globoko je padel z zidarskega odra v betonsko jamo 51-letni zidar pri Sogradu Vinko Lukač iz Bakovec in si zlomil hrbtenico.

Ko je 9-letna Marija Bojnec iz Bogojine šla po jajca na uto, je padla precej globoko in si zlomila levo nadlehti.

TEDENSKI KOLEDAR

Nedelja, 1. septembra — Tilen
Ponedeljek, 2. septembra — Štefan
Torek, 3. septembra — Darija
Sreda, 4. septembra — Ida
Četrtek, 5. septembra — Lovrenc
Petek, 6. septembra — Ljuba
Sobota, 7. septembra — Marko

VREMENSKA NAPOVED ZA ČAS OD 30. AVGUSTA DO 8. SEPTEMBRA

Koncem avgusta in v prvih dneh septembra lepo vreme. Pozneje nekoliko nestalno in proti 8. septembru močnejše padavine z ohladitvijo.

Dr. V. M.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nedelja, 1. septembra 1957.

Dr. Nikolaj Lanščak, stanuje na Lendavski cesti št. 7.

Od 8. do 12. ure v splošni ambulanti, v nujnih primerih popoldne in ponoči na stanovanju.

Tedensko nočno dežurno službo ima od 2. do 8. septembra 1957 **dr. Miloš Borovšak,** stanuje v Kolodvorski ulici — novi blok.

PROSTOVOLJNI KRVODAJALCI OD 18. DO 25. AVGUSTA 1957

Amalija Pozeb iz M. Sobote, drugič; Janez Porle iz Maribora, Silva Križanič in Marija Križanič, obe iz G. Ivanjc; Franc Peklar, Marija Kozar, Terezija Škrilec in Ivanka Vrbnjak, vsi z Ivanjševskega vrha; Jožef Ploj, Elizabeta Mlakar in Marija Ploj, vsi iz Negove; Terezija Bračič iz Ivanjševec, Antonija Sics Stavenskega vrha, Marija Knez iz Radvenc in Terezija Legenič iz M. Sobote.

KINO

MURSKA SOBOTA — od 30. avgusta do 1. septembra ameriški barvni film: **»Žena z neapeljskih ulic«**; od 3. do 5. septembra ameriški barvni film: »Karneval v Texasu«.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — 31. avgusta češki barvni film» Jan Hus«.

LENDAVA — od 30. avgusta do 1. septembra ameriški film: »Trenutki obupa«; od 3. do 4. septembra nemški film: »Dokler si z menoj«.

BELTINCI — od 31. avgusta do 1. septembra ameriški film: »Angel ali vrag«.

SLATINA RADENCI — od 1. do 2. septembra ameriški barvni film: »Rapsodija«; 5. septembra ameriški film: »Bistre glave«.

GORNJA RADGONA — od 31. avg. do 1. septembra italijanski film: »Dekleta iz San Fredijana«; 4. in 5. sept. nemški film: »Tromba«.

VERŽEJ — 31. avgusta ameriški film: »Kapetan Kid«.

VELIKA POLANA — 1. septembra ameriški film: »Čas obračuna«.

ČEPINCI — 1. septembra ameriški film: »Rdeče nebo nad Montano«.

OKRAJNA GASILSKA ZVEZA v M. SOBOTI obvešča

Poročilo o stanju našega članstva v SZDL: Sklicujoč se na sklep plenuma OGZ in na naša naročila v Pomurskem vestniku glede vključevanja gasilcev v SZDL, naročamo vsem PGD, da takoj sestavijo poročilo, koliko članov gasilcev je vključenih v SZDL. V poročilu naj bo izkazano, koliko se jih je vključilo v času od aprila do danes t. j. v času te izvedbe. Poročilo naj PG brezpogojno dostavijo ObGZ do konca tega meseca, ta pa zbirnik pošljejo takoj OGZ.

Upravne odbore PGD prosimo in pričakujemo, da temu posvetijo vso pozornost.

Taktične vaje: Število požarov in in povečana nevarnost zaradi mlačve in pospravljanja poljskih pridelkov — slame nam narekuje aktivnejšo budnost in pripravljenost. Svetujemo poveljstvom gasilskih društev, da vsaj mesečno dvakrat opravijo taktične vaje za požar pri nevarnejših objektih. S temi vajami se bodo člani seznanili s poznavanjem vodnih prilik, z dostopom do objektov, načinom reševanja in lokalizacije požara.

Iz pisarne OGZ

PODJETJE ZA PTT PROMET V LJUBLJANI

sprejme takoj
v službo večje število
moških velikomaturantov in malomaturantov,
ki bodo zaposleni v Ljubljani in pri ostalih večjih poštah v Sloveniji
in
večje število
moških z osnovno šolo
za zaposlitev v Ljubljani

V poštev pridejo samo taki, ki imajo v Ljubljani možnost, da dobijo stanovanje

Plača po tarifnem pravilniku

Nekolkovane prošnje z življenjepisom naj reflektanti predložijo Upravi za PTT promet v Ljubljani, Gigaletova ulica 6

D-762

RAZGLAS

Po odloku Zveznega izvršnega sveta (Ur. list FLRJ, št. 35/55) in okrožnice Sekretariata Izvršnega sveta LRS za kmetijstvo in gozdarstvo v Ljubljani z dne 13. avgusta 1957 razpisujemo priznavanje plemenjakov v letu 1957 in sicer:

1. LICENCIRANJE BIKOV IN MERJASCEV ZA PLEME

Licenciranje bikov in merjascev za pleme bo v naslednjih dne:

Dne 12. septembra 1957 —
ob 8. uri Tišina
ob 10. uri Gederovci
ob 11. uri Puževci
ob 14. uri Zenkovci
ob 16. uri Brezovci
ob 18. uri Puconci

Dne 13. septembra 1957 —
ob 8. uri Moščanci
ob 9. uri Mačkovci
ob 11. uri G. Petrovci
ob 14. uri Šalovci
ob 16. uri Čepinci
ob 17. uri Križevci v Prekmurju

Dne 14. septembra 1957 —
ob 7. uri Murska Sobota
ob 9. uri Martjanci
ob 10. uri Tešanovci
ob 13. uri Bogojina
ob 15. uri Fokovci
ob 17. uri Prosenjakovci

Dne 16. septembra 1957 —
ob 8. uri Cankova
ob 10. uri Pertoča
ob 11. uri Rogaševci
ob 15. uri Kuzma
ob 17. uri Grad

Dne 17. septembra 1957 —
ob 8. uri Turnišče
ob 11. uri Dobrovnik
ob 13. uri Kobilje
ob 15. uri Genterovci
ob 17. uri Dolina

Dne 18. septembra 1957 —
ob 8. uri Beltinci
ob 11. uri Črenšovci
ob 14. uri Velika Polana
ob 16. uri Kapca
ob 18. uri Lendava

Dne 19. septembra 1957 —
ob 8. uri Veržej
ob 10. uri Križevci pri Ljutomeru
ob 14. uri Ljutomer
ob 15. uri Stročja vas
ob 17. uri Razkrižje

Dne 20. septembra 1957 —
ob 8. uri Radoslavci
ob 9. uri Bučkovci
ob 11. uri Videm ob Ščavnici
ob 15. uri Ivanjci
ob 17. uri Negova

Dne 21. septembra 1957 —
ob 8. uri Slatina Radenci
ob 10. uri Gornja Radgona
ob 14. uri Apače
ob 15. uri Črnci
ob 17. uri Stogovci

Lastniki oziroma oskrbniki morajo prignati k licenciranju vse bike, stare nad eno leto, vse merjasce nad 6 mesecev stare. Za že licencirane bike in merjasce morajo lastniki prinesti s seboj pripustnice in skočne zapisnike, za nelicencirane pa rodovniške izvlečke, v kolikor so rodovniškega porekla.

Za one živali, ki jih rejci nameravajo gnati na plemenski sejem, je potrebno prinesti s seboj potrdilo o tetoviranju in poreklu.

Občinski ljudski odbori naj imenujejo občinskega odbornika za člana komisije za licenciranje in pripravijo tozadevne sezname. Priznavanje bo komiisjsko in javno po posebni komisiji, določeni po OLO. Poleg teh že določenih članov morajo biti še prisotni pri licenciranju postajni kmetijski referent in občinski veterinar, predstavnik občinskega ljudskega odbora in član živinorejskega odbora kmetijske zadruge v dotični občini.

2. LICENCIRANJE ŽREBCEV

Licenciranje žrebcev bo letos istočasno s pregledom rodovniških kobil in naraščaja po naslednjem programu:

Dne 23. septembra 1957 —
ob 8. uri Cankova
ob 11. uri Rogaševci
ob 15. uri Gor. Petrovci

Dne 24. septembra 1957 —
ob 8. uri Prosenjakovci
ob 10. uri Dobrovnik
ob 15. uri Lendava

Dne 25. septembra 1957 —
ob 8. uri Črensovci
ob 11. uri Hotiza

Dne 26. septembra 1957 —
ob 8. uri Ljutomer
ob 11. uri Tišina
ob 15. uri Murska Sobota

Dne 27. septembra 1957 —
ob 8. uri Križevci pri Ljutomeru
ob 11. uri Videm ob Ščavnici
ob 15. uri Gornja Radgona

V smislu odloka o odbiranju (licenciranju) plemenjakov (Ur. list FLRJ, št. 35 z dne 3. avgusta 1955) morajo rejci pripeljati na odbiranje vse žrebce, stare dve leti in več.

Obenem z licenciranjem bo tudi pregled rodovniških kobil in naraščaja. Istočasno bodo na novo sprejemali v rodovnik tudi plemenske kobile, stare do 6 let. V poštev pridejo samo take z dokazanim poreklom. Sprejemali bodo tudi žrebice, če bodo imeli lastniki potrdila, da so zaskočene.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR
Kmetijska inšpekcija
MURSKA SOBOTA

Priskrbite si pravočasno šolske knjige kakor tudi vse ostale šolske potrebščine za vse šole, ki vam jih nudijo v bogati izbiri in po solidnih cenah

»DOBRA KNJIGA«, M. Sobota
PAPIRNICA M. Sobota, ulica Štefana Kovača
»VESNA«, knjigarna in papirnica, Lendava
KNJIGARNA IN PAPIRNICA, Ljutomer
KNJIGARNA IN PAPIRNICA, Gornja Radgona

»Dobra knjiga« v M. Soboti ima na zalogi pisalne stroje, uvožene in domače, glasbene instrumente: harmonike, violine, gitare itd.

Naročila izvršujejo tudi po naročilu za vse pisalne stroje in inštrumente, domače in uvožene.

RAZPIS

Komisija za razpis mest direktorjev podjetij pri Občinskem ljudskem odboru Grad razpisuje na podlagi 10. čl. Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Ur. list FLRJ, št. 34/55) mesto

UPRAVNIKA
za trgovsko podjetje
»Trgovina z mešanim blagom«
Grad

Pogoji: Trgovski pomočnik z 10-letno prakso v službi.

Ponudbe s kratkim življenjepisom poslati na Občinski ljudski odbor Grad do 15. septembra 1957.

Komisija za razpis mest

D-761

PRODAJA

Podjetje »Mlekopromet« Ljutomer

bo v ponedeljek, dne 2. septembra razprodalo

osnovna sredstva in industrijski tir

v dolžini okrog 420 m

Posameznim interesentom bo podjetje prodajalo tudi po kosih na kilograme

Interesenti naj se javijo tega dne od 8 do 14. ure

D-770

Kmetijska zadruga v Bučkovcih sprejme v uk

vajenca

s končano nižjo gimnazijo ali ali osemletko.

MALI OGLASI

GOSPODINJSKO POMOČNICO, staro nad 30 let, z znanjem kuhanja, sprejmem za Maribor. Oglasite se pri Stibercu — »Pomurski tisk« M. Sobota, Kocljeva ul. 7. D-771

POSESTVO v izmeri 4 ha obdelovalne zemlje z vsemi kulturami, prodam. Iljaševci štev. 13. p. Križevci pri Ljutomeru. M-748

POSESTVO v izmeri 6 ha zemlje z vsemi kulturami, prodam. Stanovno štev. 19, p. Ivanjkovci. M-749

POSESTVO z vsemi kulturami v izmeri 2,80 ha prodam. Posestvo leži ob glavni cesti. Ana Petovar, Selce, p, Voličina. M-750

DVE PISALNI MIZI, ŽELEZNO BLAGAJNO (Wertheim), ročni voziček, mizo, rajztegljivo in še razne rabljene predmete ugodno prodam. Marija Rituper, Ivanocijeva 36, M. Sobota. M-751

MALO GOSPODARSKO POSESTVO z vinogradom prodam. Zadravec, Vinski vrh 68, p, Miklavž pri Ormožu. M-752

TESAN LES, 2 m³ za rušt, 5 m dolžine, ugodno prodam. KOBILO (bosanko), 3 leta, ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-753

UGODNO PRODAM HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEM IN POSESTVOM, 5 ha, vse kulture, arondirano, krasna lega pri Vidmu ob Ščavnici. Dajo tudi v najem z vsem inventarjem in štirimi vprežnimi molznimi kravami. Informacije pri Realitetni agenciji M. Sobota, Titova 41. M-758

MALO POSESTVO ob glavni cesti blizu kolodvora prodam. Hrastje-Mota št. 36. M-749

VEČJE KOLIČINE SADIK JAGOD, SORTE »RDEČA KAPICA« za jesensko sajenje prodajamo. Sadike so na razpolago do 5. septembra. Vinogradniško gospodarstvo Ljutomer. M-766

MLINARJI! Ugodno prodam malo rabljeni dvojni in en enojni valjek dolžine 40 cm in en elektromotor 8 KW. Alojz Kocbek, p. Videm ob Ščavnici. M-767

POSESTVO, 6,5 ha zemlje, ki je vsa okrog hiše, od tega 2 ha orne zemlje, 1 ha travnika, 0,5 ha sadovnjaka, 0,6 ha vinograda in 3 ha gozda, ki ni izsekan in v katerem je gradbeni les in les za žago, ugodno prodam. Hiša z gospodarskim poslopjem je zidana, z opeko krita in v dobrem stanju, 10 minut od državne ceste. Cena z inventarjem in premičninami skupaj 1,600.000 dinarjev. Plačljivo do konca leta 1960. Simon Šantl, Godemarci 34, p. Bučkovci. M-768

NOVO ZGRAJENO HIŠO, dvojček, vseljivo, prodam. Sečko, Temlinova ul, M. Sobota. M-769

KROJAŠKI STROJ po ugodni ceni prodam. M. Sobota, Partizanska cesta 37. M-732

POMURSKI VESTNIK

Izdaja Časopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Dragan Flisar — Uredništvo: Murska Sobota, Trubarjev drevored 3/II. — Telefon 138. Uprava in oglasni oddelek: Murska Sobota, Trubarjev drevored Tel. 53 — Naročnina: četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Tekoči račun pri Komunalni banki v M. Soboti št. 64-KB-1-2-365 — Tisk Pomurske tiskarne v M. Soboti.

MOŽ Z NEVARNIM SMEHLJAJEM

EDGAR WALLACE 26

Falmouth je strmel v sliko; to je bila zelo zanimiva glava, z nekoliko nabuhlim obrazom in globokimi očmi, ki so gledale v svet hkrati zvito in prijazno. K temu pa še lasje, ki bi bili v ponos kakemu umetniku. Ta Davenport na vsak način ni imel vsakdanjega obraza.

»Če tega ne najdemo, potem ne bomo nikogar več našli,« je dejal.

Russell je podal obema gostoma roko.

»Mnogo sreče, inšpektor, in ko boste imeli Davenporta, me pokličite.«

»Na to se lahko zanesete,« je odvrnil Falmouth. Nenadoma se je spomnil, da bi z isto metodo lahko iskali Grace Singleton in zavedel se je, da bi njeno sliko lahko sam narisal.

17. poglavje

Strašno spoznanje

Profesor Allan Foster zdaj ni imel nobenega vzroka več, da bi se skrival.

»Jaz sem Arthur Torrington,« je dejal dekletu, »in čez kako uro se boste poročili z mojim bratom Simonom. Ljubi vas in osrečil vas bo.«

Gwendolin Harringay je bila v omotici, ki sicer ni izključevala sleherne jasne misli, ki pa kljub temu ni dovoljevala, da bi mislila kot prej.

»Da,« je dejala popolnoma brezčutno.

»Poznate ga,« je nadaljeval Arthur Torrington. »To je moški, ki ste ga doslej poznali pod imenom Mortimer Storr.«

Dekletov obraz je preletela senca strahu in za trenutek se je zbudila iz svoje brezčutnosti.

»Mortimer Storr! To ni mogoče! Ne, nočem ga poročiti!« je zakričala.

»Poročili se boste z njim,« je ostro odvrnil Arthur Torrington. »V vaši družbi bo postal mnogo bolj zgovoren. Če odpre usta, je to več vredno kot brbranje vseh ljudi, ki ste jih doslej spoznali.«

»Toda on je vendar vaš služabnik,« se je upirala prestrašena Gwen. »In vi ste dejali, da je sedel po nedolžnem v zaporu.«

»Nikdar ni bil v zaporu,« jo je zavrnil Torrington, »in nikdar ne bo sedel v njem. Kmalu bomo zapustili to odvratno deželo.«

»Kam —« je začela Gwen.

Torrington jo je prekinil.

»V Avstralijo gremo,« je pojasnil, »morda se bomo naselili v Sidneyu, vi, moj brat in jaz. Upam, da vam bo tam všeč. Razen tega boste zavzemali kot žena uglednega meščana odličen položaj. Simon vam čita vsako željo iz oči.«

»Domov bi rada,« je žalostno dejala Gwen, čeprav ni imela nobenega doma.

Torrington jo je porogljivo pogledal.

»Nazaj k Merryweatherju? Njegova trgovina je zaprta! Ali pa v zapor? Potem je Sidney boljši. Ali pa na koncu celo v Martin's Lane?«

»Da, v Martin's Lane,« je takoj odgovorila Gwen.

Nabuhli Torringtonov obraz se je razvlekel v široko režanje.

»Kdo pa čaka tam na vas?« je vprašal in njegove globoke oči so se zableščale.

»Nihče,« je prestrašeno odgovorila Gwen.

Torrington se ji je približal.

»Saj vendar ne mislite, da vas bo tam obiskal David Falmouth?«

David Falmouth! Gwen se ga je samo še slabotno spomnila. David Falmouth, vitez v zlatem oklepu! Ali jo bo rešil iz krempljev teh vragov? Da, gotovo bo prišel, ker je nihče drug ne bi mogel rešiti. Že je hotela izreči te misli, toda v zadnjem hipu jo je njen nagon posvaril.

NOGOMETNI KLUB »SOBOTA«, MURSKA SOBOTA

priedi v nedeljo, 8. septembra 1957, ob 14. uri

VELIKO TOMBOLO

na travniku pri novi gimnaziji

GLAVNI DOBITKI:

1. **motorno kolo Colibri**
2. radioaparat
3. žensko kolo
4. moško kolo
5. sesalec za prah
6. kuhinjski štedilnik
7. 100 kg težak prašič
8. blago za moško obleko (kamgarn)
9. blago za moški zimski plašč
10. blago za ženski zimski plašč
11. 4 pr. m. bukovih drv
12. moška zapestna ura
13. moška zapestna ura
14. ženska zapestna ura
15. ženska zapestna ura

in še 1000 dobitkov v vrednosti nad 500.000 dinarjev

Cena tombolski karti 50 dinarjev

Vozni red vlakov in avtobusov je prilagojen koncu tombole

V primeru slabega vremena bo tombola naslednjo nedeljo, dne 15. septembra 1957

Vse vljudno vabi ODBOR

Pridite na

III. MEDNARODNI VINSKI SEJEM

NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU V LJUBLJANI

OD. 4. DO 15. SEPTEMBRA 1957

Nad 500 vrst najboljših vin iz Anglije, Avstralije, Avstrije, Cipra, Francije, Grčije, Holandije, Italije, Kanade, Malte, Zapadne Nemčije, Portugalske, Romunije, Španije,

Urugvaja, Jugoslavije in drugih.

Ocenjevanje in nagrajevanje najboljših vin po Mednarodni strokovni komisiji.

Tradicionalna pokušnja svetovnoznanih vin!

Vinogradniki! Oglejte in nabavite si najmodernejše vinogradniške, kletarske stroje in naprave ter druge pripomočke za vinogradništvo.

37. plenarno zasedanje vinogradnikov 22 držav!

Do sedaj največja tovrstna prireditev na svetu!

Izkoristite popust na železnici!

O-760

LOKALNA HUMORESKA

Naš kraj

Naš kraj ne bi bil naš kraj, če ne bi imel — recimo — velike gostilne, ki pa ji pri naših domačijskih razmerah še vedno ne manjka udobnosti; in prav zares je treba priznati, da ima ta velika gostilna prvenstvo med svojimi vrstnicami, ki jih sicer najdeš domala na vsakem vogalu (preskrba je preskrba). Prijetno je posedeti v senci košatih kostanjev, pa če imaš na lepo pogrnjeni mizi litrček zlatorumenega rizlinga ali pa samo stekleničko domače oranžade. Prijetno, dvakrat prijetno! V naši veliki gostilni resda ne moreš utešiti željá svojega želodca po vnaprej »predpisanem« jedilniku, saj to že zdavnaj ne sodi več k našim »maniram«, lahko pa gledaš najnovejšo čudo sodobne tehnike in umetnosti. Pravim: trikrat prijetno, kajti v naši veliki gostilni se lahko znajdeš celo med tistimi, ki varijo resne razprave in kujejo obetajoče načrte (prav zares!) in poslušaš radijske melodije, če je seveda upravnik doma.

Naš kraj zares ne bi bil naš kraj, če ne bi imel tudi hudobnih jezikov, ki se prav po srebotje opletajo in zapletajo okrog teh naših domačijskih razmer. Tudi našo veliko gostilno, ki ji — zaboga vendar — nimamo kaj očitati, so vzeli na piko. In to: hudo na piko!

Pravijo eni, da je postrežba takorekoč na psu. (Da ne bo zamere: take »kvasijo« tudi o nekaterih drugih gostilnah).

Pristavi drugi: — Mene, ki sem za pločevinasto točilno mizo čakal na veliki brizganec in svojo veliko potrpežljivost odrinil s plaho opazko, je točaj Petrač Zadirčni prav milo odpravil z besedami: »Če ti ni prav, pa se pojdi ‚žalit' v Turnišče . . .«—

Že kar bojevito zagrmi tretji: — To še ni nič. Mene si je sposodil, hudo sposodil . . . Z vrha in stró je zapičil vame pogled in mi natvezel nekaj sočnih v polnem baritonu: »Kaj hočeš, povej! Jaz nisem tukaj zaradi tebe, nisem tvoj lakaj! . . .«—

Tudi ena izmed onih, ki sicer rade obešajo svojim možem na vrat vsemogoče pregrehe, med njimi tudi hotele in gostilne, ni hotela ostati dolžna Petraču Zadirčnemu. V čistem mezosopranskem tonu je siknila: »Uh, mene pa je »otikal«, kakor da sva kdaj skupaj pasla krave. Nezaslišano!«

Naš kraj prav zares ne bi bil naš kraj, če ne bi imel velike gostilne z ugodnim zemljepisnim položajem, košatimi kostanji, hladnimi sencami in — kar je seveda najvažnejše — če ne bi imel hudobnih jezikov, ki predejo take na račun naših domačijskih razmer.

Kar je prepovedano, to vleče. V Soboti pa je popustljivost menda le prevelika. Na tabli piše: »Kolesarjenje prepovedano«, vendar tod kolesarijo vsi brez izjeme.

Jaz, moji sosedje in prdač

Ko so se spomladi posušile ceste, je tudi v meni zavrela kri pristnega motorista. Kako ne, saj sem vsak dan srečeval na cesti polno Jaw, Tomosov, mopedov, rolerjev in vrag vedi kakšnih vozil še. Misel na motorno vozilo mi je kratila spanje, dokler se nisem odločil in svojih skritih misli razodel tudi ženi: »Kupil bom prdača«.

In sem ga kupil. Ni bil nov, toda po mnenju prodajalca izvrstna »mašina«, ki te za mal denar potegne sem, potegne tja. Mrzlično sem zbiral denar, da mi ga ne bi prodal, kajti dobro stvar kupiti ni lahko in tu sem bil prepričan, da sem zadel loterijo. Končno sem pripravil denar in s prejšnjim lastnikom sva udarila bot. Pa je lepo biti lastnik tako pokorne stvari kot je motorno vozilo: pritisneš z nogo, in samo na rahel gib z roko zarenči motor pod tabo, da je kaj. In potem . . . seveda — se pelješ! Bilo pa je popolnoma drugače. Bil sem oborožen z vsemi coprnijami, ki so potrebne, če ti vozilo odpove. Pa vse to je bilo po mojem mnenju odveč, kajti vozilo je bilo kot iz škatlje vzeto.

Nekaj dni za tem sosedje niso mogli v miru spati, kajti moj prdač jih je s svojim renčanjem motil, ko me je pokorno vozil po vasi gor in dol. Teh nekaj dni pa je minilo kot nič. In takrat se pravzaprav prične zgodba, v kateri nastopamo jaz, moji sosedje in prdač.

Prva je bila grožnja sosedov, da mi bodo razbili vozilo, če bom še naprej rogovilil po vasi. K temu so se pridružili še ostri protesti lastnikov povoženih kokoši in gosi. Grožnje niso zalegle, Nalašč sem takrat, ko sem vozil mimo sosedov, privil plin, in prdač, kot da razume moje misli, je ropotal kot partizanska štorklja. Toda kmalu za tem, ko sem porabil nekaj desetin litrov goriva, se je pripetilo nekaj, na kar nisem niti pomislil, ko sem kupoval vozilo: odpovedale so zračnice. Ves prepoten sem potiskal vozilo domov in s prikrito jezo opazoval muzajoče obraze sosedov. Toda kako tega hudirja popraviti, ko nisem imel pri hiši nobenega orodja razen stare sekire v drvarnici. Z velikim naporom sem tako ob »pomanjkljivi mehanizaciji« vendar uspel. Zračnice so bile »zaflikane« in kot skesan grešnik sem se napotil k sosedu po tlačilko.

Dva dni in dva večera se je ponavljala stara pesem. Race, kure, gosi in pure so se plaho stiskale ob plotove. Moram mimogrede priznati, da je imel prdač zelo »dober glas«. Najhitreje so se privadili na moje vsakodnevne obhode otroci. Čim sem se pojavil na cesti, so mi mahali in kričali za mano: »Stric Juš, pelji me!« In sem jih tovoril kot Martin Krpan svojo sol. Kdo je bil bolj zadovoljen, jaz ali otroci, tega ne vem. Nekega dne pa je prdač odpovedal pokorščino. Ni dal glasu od sebe, čeprav sem pritiskal nanj na vse pretege in porabil vse svoje motoristične spretnosti. Ni in ni ubogal, le žalostno je kihal. »Kaj sedaj« me je spreletelo kot ledenomrzla voda po hrbtu. Po dolgem »prigovarjanju« se je prdač le oživel. Toda ni več hotel voziti brez potiskanja. Še dobro, da sem imel v otrocih zaveznike, ki so me bili pripravljeni potiskati tudi kilometer daleč. Kakor so me prej navadno ogovarjali s tistim: »Stric Juš, pelji me«, tako sosedaj kričali za mano: »Stric Juš, naj te potisnemo?«

Prdač pa je kihal, vozil in spet kihal kot star kovaški meh. Tu in tam je še nagajala zračnica in spet sem hodil k prvemu sosedu po klešče, k drugemu po kladivo, k tretjemu po tlačilko itd. Sosedje so me pisano gledali in vedel sem, da mi nebodo dolgo posojali nobene stvari več. Tako sem v potu svojega obraza popravljal svojega prdača mesece in mesece in vsakikrat, kadar mi je vozilo odpovedalo pokornost na cesti, so bili otroci pripravljeni, da so me potiskali.

Končno sva se s prdačem drug drugega naveličala. Zaprl sem ga v klet, kjer ga nihče več ne sili, da bi vozil ali vsaj kihal . . .

Tako se je končala zgodba, v kateri smo nastopili jaz, moji sosedje in prdač. Od tistikrat tudi bolj mirno spim, saj me ne vznemirjajo misli na Jawe, Tomose, rolerje in mopede . . . Če pa še katerega srečam na cesti, sem prepričan, da se bo tudi njemu nekoč zgodilo prav tako kot mojemu ubogemu prdaču, da še niti kihnili ne bo mogel. In takrat se mi vsak motorist v dno srca zasmili.

Juš Makovec

soboški KONTRASTI

(Reporterjevi vtisi)

Naj začnem tako, kot začenjajo opis nekega mesta v šoli? Takole: Murska Sobota leži sredi ravnega Prekmurja in je po številu prebivalcev največje mesto v Pomurju, po površini pa je med največjimi mesti v Sloveniji, menda takoj za Mariborom. Prebivalci so kmetovalci, obrtniki, delavci in uslužbenci. Mnogi so tudi kmetje in obrtniki, oziroma kmetje in delavci, oziroma kmetje in uslužbenci hkrati. Takih kombinacij je največ! Precej je tudi šušmarjev, ker pa o teh ni uradnih podatkov, ne moremo trditi, da so.

V Murski Soboti so razen mnogih pritličnih hiš tudi velike zgradbe, v katerih so razne ustanove: šole: osnovna, popolna gimnazija, ekonomska srednja, vajeniška in glasbena, bolnišnica, okrajno sodišče — kmalu bo tudi okrožno. V gradu iz fevdalnih časov je muzej, študijska knjižnica in študijska čitalnica. Zaradi tega pravimo, da je Sobota kulturno središče Pomurja. Razen tega je to mesto upravno, politično in gospodarsko središče z ustreznimi okrajnimi forumi.

V splošnem je Murska Sobota prikupno mesto. Tujci pravijo, da je zeleno mesto, ker je v njem nekaj zelo lepih parkov in tudi drugače je veliko zelenic, celo sadovnjakov med hišami. Nekaj izrednega je menda to, da slišite sredi mesta peti kukavice, kar je redkost za mesta. Toda to je samo znak, da je mesto zgrajeno na veliko preveliki površini in da bo treba v bodoče graditi povsod tam, kjer so še neizrabljene gradbene parcele in nič več navzven. Tako pravijo urbanisti, pa tudi drugi merodajni ljudje. Posledica tega pa je težnja po gradnji stanovanjskih blokov, kakršnih je v zadnjih letih nekaj že zgrajenih. Splošni moto pa je: spremeniti »veliko vas« v mesto — Mursko Soboto namreč.

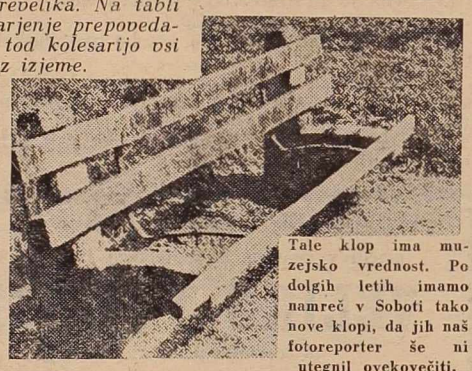

Tale klop ima muzejsko vrednost. Po dolgih letih imamo namreč v Soboti tako nove klopi, da jih naš fotoreporter še ni utegnil ovekovečiti.

Znak, da je Sobota mesto, je stanovanjska stiska. Novi stanovanjski bloki so torej dvignili med stanovanj potrebnimi prebivalci veliko prahu, ki pa se bo najbrž kmalu polegel — ko bodo asfaltirali vse glavne in najbolj prašne ulice v mestu. To je velika pridobitev tega leta. S tem in z ureditvijo novih klopi v soboških parkih bo mesto pomlajeno, toda zaradi tega še ne bo postalo turistična aktrakcija. Zeleni parki in nasadi namreč kljub velikemu prizadevanju narave ne morejo osvežiti soboškega ozračja, dokler ni urejene kanalizacije vsaj pri tovarni mesnih izdelkov, kjer je pitališče soboških podgan.

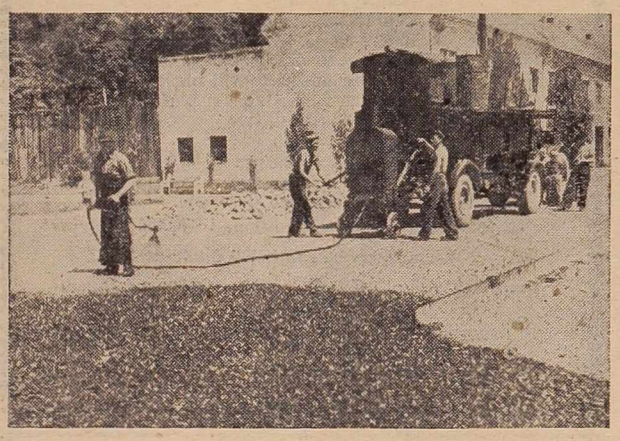

Tlakovanje soboških ulic pa letos poteka z nesoboško brzino.

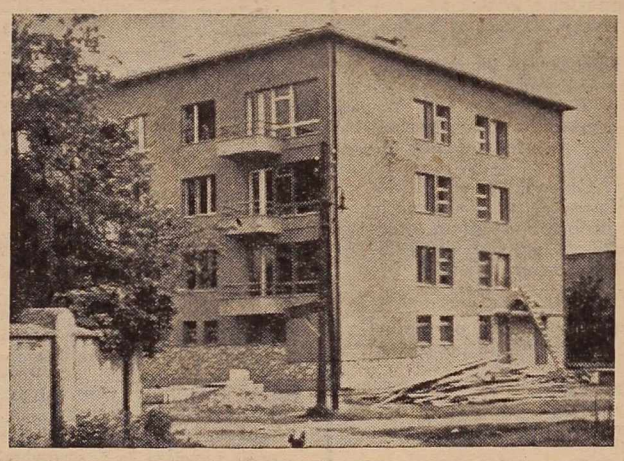

Nov stanovanjski blok v ulici Štefana Kovača je manj razkošen kot v Lendavski ulici in tak je tudi njegov dvojček in trojček bo menda prav takšen.

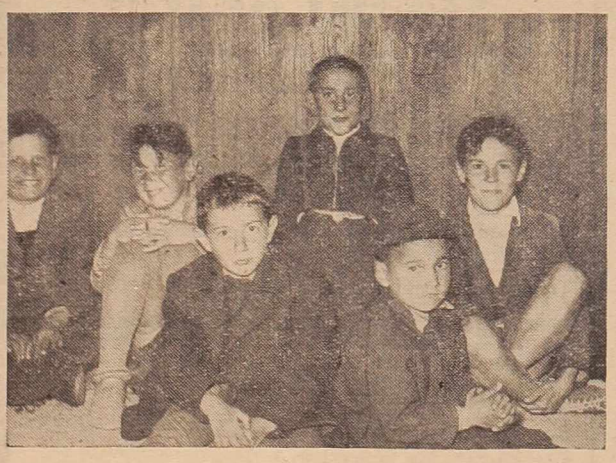

Nepoklicani obiskovalci večernih gledaliških predstav in kina so presenečeno in navihano ostrmeli pred bližčem fleša našega fotoreporterja.

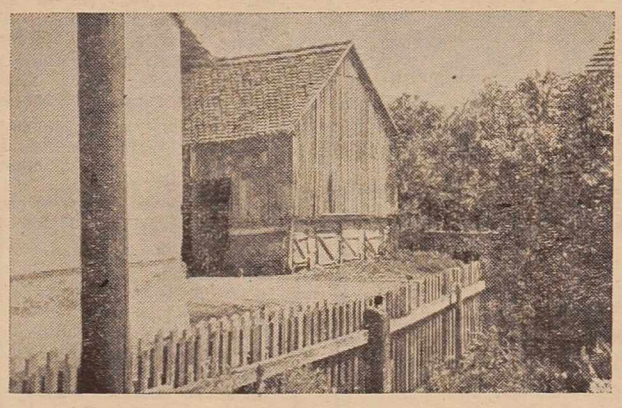

Gnojiščni prizor na dvorišču svinjakov v ulici Štefana Kovača.

Ko se sprehajamo po središču Sobote, vidimo marsikaj. Z dvorišč bodejo v oči odprta gnojišča, svinjaki, hlevi za domače živali in kope slame. Ne bodimo površni pri opazovanju: tukaj so večinoma kmečka gospodarska poslopja, stara tudi nad pol stoletja, nekaj je celo tipičnih prekmurskih hišic, kritih s slamo. Kljub temu, da nam je sredi mesta neprijetno videti gnoj in gnojišča, pa smo dolžni ugotoviti, da so v teh hišah doma snažni ljudje z lepo urejeno notranjostjo domačij. Žal nove, nadstropne hiše mestnega izgleda nihče ne mara graditi med temi starimi, v sedanjih vrtih, temveč okrog mesta med polji, tam, kjer ni urejenih ulic in pot.

Bodimo potrpežljivi, pravijo na občini, sanitarni inšpektorji in tudi urbanisti. Razvoj mesta je počasen, spreminja se z ljudmi, ljudje pa se spreminjajo z rodovi. Sicer je videti na akademskih in Murinih plesih dekolteje in malodane frake, bližč in pomp, toda to še ne pomeni resničnega velikomestnega miljeja, kakršnega si hočemo privoščiti v malem mestu včasih izjemoma (v odvisnosti od dohodkov). V bistvu je večina Sobočanov še vedno pod vplivom tradicionalnega kmečkega pojmovanja in dojemanja. Sem sodita smisel za praktičnost in silna občutljivost iz strahu pred resnico, kar meji že na sramežljivost. To je menda v skladu z mnenjem, da lepa obleka skrije tudi slab značaj, toda to je že tudi mešanica kmečkega in meščanskega pojmovanja življenja.

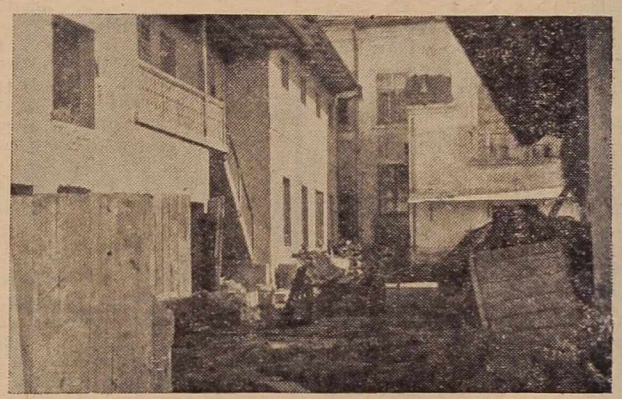

Ta in spodnji posnetek pa kaže obupen prizor na dvorišču sredi Lendavske ulice.

Mesto in vas sta si torej v Murski Soboti v laseh. Kar lahko prenaša vas, tega mesto ne more prenesti. To vidimo iz dneva v dan med prebivalci — v samoljubnem zagovorništvu enostanovanjskih hišic proti »trmasti« vztrajnosti urbanistov v zahtevah po strnjenosti visokih gradenj in moderni opremi novih stanovanj. To opazimo tudi v pomanjkanju smisla za urejanje življenjskega prostora otrokom, ki jim polagoma zožujemo zelenice in jih s tem spravljamo v zaprte prostore tudi v javnih dvoranah, kjer si iščejo utehe na večernih kulturnih, kino ali drugih predstavah. To vidimo tudi v pomanjkanju sposobnosti po sožitju v stanovanjskih skupnostih — in morda tudi bolj posrečene primere poznamo.

Naposled lahko govorimo tudi o debatah na visoki ravni o vseh osrednjih, perečih in sploh pomembnih problemih mesta in njegove ureditve, dokler se ne znajdemo pred dilemo: nastopati ostro in radikalno ali pa zapreti oči in iti mimo sklepov, ki so itak mirni v predalih, kajti »akti niso zajci«, da bi jih bilo potrebno vedno negovati in se bati za nje. Najraje pa si menda oddahnemo po vseh službenih pogovorih in ugotovitvah in se pomirimo z večnim pojavom familiarnosti v malih mestih. Govoriti o enih in istih stvareh, je naposled dolg čas, posebno, če je na razpolago mnogo objektivnih vzrokov, ki opravičujejo in potlej — je neki določen odsev tudi na zborih volivcev, kjer je že manj zanimivih diskusij in manj predlogov.

Kdo ve, ali ne bom zaradi teh svojih vtisov (vtisi so vendar vsakomur dovoljeni) predmet užaljenih nasprotovanj in obsojanj, kajti Prekmurci so, tako pravijo, bolj sentimentalni kot ostali Slovenci in zato tudi bolj občutljivi — torej terja postopek z njimi veliko večjo obzirnost in prizanesljivost kot pri katerikoli drugi pokrajinski skupnosti. Pravijo celo, da so tukaj ljudje maščevalni in da se na svojo (utemeljeno ali neutemeljeno) užaljenost revanžirajo tudi po desetletju. Kdove, kako bodo o tem sodili Sobočani, vendar hočem na koncu povdariti, da ne podcenjujem dobrih lastnosti tukajšnjih ljudi niti njihovih dobrih namenov pri vsakdanjem ustvarjanju, saj Sobota iz leta v leto spreminja svoje velikovaško obličje v sodobno mesto, kakršno mu po uradnem nazivu pripisujemo že čez desetletje.
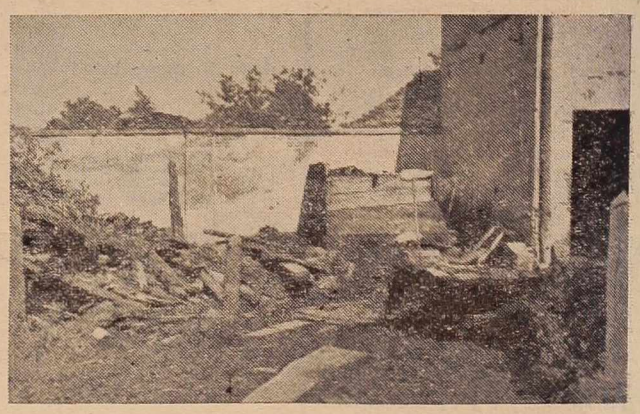
Viktor Širec